

Místo a úloha jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí v HZS ČR

The position and role in JSDHO at Fire Rescue

Bc. Ondřej Vepřek

Diplomová práce
2011

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky
akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Ondřej VEPŘEK**
Osobní číslo: **A08448**
Studijní program: **N 3902 Inženýrská informatika**
Studijní obor: **Bezpečnostní technologie, systémy a management**

Téma práce: **Místo a úloha jednotek sborů dobrovolných hasičů
obcí v Hasičském záchranném sboru ČR**

Zásady pro vypracování:

1. Analyzujte určení, strukturu a úkoly Hasičského záchranného sboru ČR.
2. Zhodnoťte místo a roli jednotek požární ochrany pro plnění úkolů ochrany obyvatelstva.
3. Zhodnoťte možnosti využití JPO 5 při zajištění ochrany obyvatelstva ve Zlínském kraji.
4. Zhodnoťte úroveň připravenosti JPO 5 pro řešení vybraných úkolů ochrany obyvatelstva.
5. Navrhněte možnosti zlepšení připravenosti JPO 5 pro plnění úkolů ochrany obyvatelstva.

Rozsah diplomové práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

1. Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení a plánování obrany státu. Ministerstvo vnitra ČR : Praha, 2004.
2. Linhart, P. a kolektiv. : Ochrana člověka za mimořádných situací. Praha : Academia, 1999.
3. Horák, R. : Průvodce krizovým řízením pro veřejnou správu. 1. vydání. Praha : Linde, 2004.
4. Kratochvílová, D. : Havarijní plánování : průvodce studiem. 1. vydání. Ostrava : VŠB-TU 2003.
5. Kolektiv autorů. : Cvičební řád jednotek požární ochrany, MV – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České Republiky, Ostrava, 2007.
6. Kolektiv autorů. : Bojový řád jednotek požární ochrany, MV – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České Republiky, Ostrava, 2007.
7. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.
8. Vyhláška MV č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva.

Vedoucí diplomové práce:

doc. Ing. Luděk Lukáš, CSc.

Ústav bezpečnostního inženýrství

Datum zadání diplomové práce:

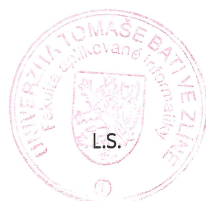
25. února 2011

Termín odevzdání diplomové práce:

27. května 2011

Ve Zlíně dne 25. února 2011

prof. Ing. Vladimír Vašek, CSc.
děkan

doc. RNDr. Vojtěch Křesálek, CSc.
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Diplomová práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. Celá práce je věnována problematice dobrovolných hasičů obcí. Teoretická část práce je zaměřena na hasičský sbor jako celek, jednotky požární ochrany obcí a jejich zapojení do plnění úkolů při mimořádných událostech a ochraně obyvatel. Dále je v teoretické rovině zpracována koncepce ochrany obyvatel v podání dobrovolných hasičů obcí v rámci Zlínského kraje na základě vybraných rizik. Praktická část práce se zabývá otázkou, jak jsou dobrovolní hasiči připravováni na zásahy, po boku svých kolegů na profesionální úrovni, aby byli plnohodnotnými pomocníky a nepřekážely profesionálům ze složek integrovaného záchranného systému, při záchraně lidského zdraví, života a majetku. Také je zde pojednání o účinnosti výše uvedeného připravování a vlastní návrh nové formy přípravy dobrovolných hasičů na mimořádné události.

Klíčová slova: dobrovolní hasiči, jednotka požární ochrany obcí, mimořádná událost, ochrana obyvatel.

ABSTRACT

This thesis was divided into theoretical and practical part. The whole work is dedicated to the volunteer firemen villages. The theoretical part focuses on the fire brigade as a whole, the fire protection villages and their involvement in the tasks of emergency and civil protection. Further, the theory developed the concept of protecting people from making voluntary firemen villages in the Zlín region on the basis of selected risk. The practical part deals with the question of how volunteer firefighters are trained in the interventions, alongside their colleagues on a professional level to not interfere with fully fledged helpers and professionals of integrated rescue system, rescue human health, life and property. There is also discussion of efficiency above and preparing my own proposal for a new form of training the volunteer firefighters to incidents.

Keywords: volunteer firefighters, villages fire brigade, emergency, protection of the population.

Děkuji tímto svému vedoucímu diplomové práce doc. Ing. Luďkovi Lukášovi, CSc. za odborné vedení, rady, věcné připomínky, čas a hlavně trpělivost, poskytovanou během tvoření práce. Dále chci tímto poděkovat kamarádovi Jarkovi, který je člen hasičského záchranného sboru a který mi poskytoval cenné informace.

Motto: Hodnotu něčeho zpravidla oceníme až tehdy, když to ztratíme.

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 23.5.2011

.....
podpis diplomanta

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 JEDNOTKY SDH JAKO SOUČÁST HZS ČR	11
1.1 HZS ČR	11
1.2 PRÁVNÍ PŘEDPISY HZS.....	12
1.2.1 Zákony vztahující se k HZS.....	13
1.2.2 Nařízení vlády vztahující se k HZS	14
1.2.3 Vyhlášky vztahující se k HZS	15
1.3 ROZČLENĚNÍ HZS ČR NA JEDNOTKY PLOŠNÉHO POKRYTÍ KRAJE	15
1.3.1 Druhy jednotek požární ochrany.....	16
1.3.2 Operační hodnota jednotek požární ochrany.....	17
1.3.3 Kategorie jednotek požární ochrany	18
1.3.4 Rozdíly mezi jednotlivými jednotkami	20
1.4 JEDNOTKY SDH OBCÍ.....	22
1.4.1 Zřízení jednotky SDH obce	23
1.4.2 Zřízení požární hlídky místo jednotky.....	24
1.4.3 Financování a dotace jednotek.....	24
1.4.4 Výkon služby v jednotce SDH obce	25
2 OCHRANA OBYVATELSTVA V PODÁNÍ HZS.....	27
2.1 OCHRANA OBYVATELSTVA	27
2.1.1 Varování.....	28
2.1.2 Evakuace	28
2.1.3 Ukrytí.....	29
2.1.4 Nouzové přežití	30
2.2 ZAŘÍZENÍ CIVILNÍ OCHRANY	31
2.3 JPO V A OCHRANA OBYVATELSTVA	32
3 VYČLENĚNÍ JPO V K PLNĚNÍ ÚKOLŮ OCHRANY OBYVATELSTVA A CIVILNÍ OCHRANY VE ZLÍNSKÉM KRAJI.....	34
3.1 PŘEDURČENÍ JEDNOTEK POŽÁRNÍ OCHRANY OBCÍ PODLE ZÓN HAVARIJNÍHO PLÁNOVÁNÍ.....	35
3.2 PŘEDURČENÍ JEDNOTEK POŽÁRNÍ OCHRANY OBCÍ PODLE OBLASTÍ OHROŽENÝCH ZVLÁŠTNÍMI POVODNĚMI POD VODNÍMI DÍLY	39
3.3 PŘEDURČENÍ JEDNOTEK POŽÁRNÍ OCHRANY OBCÍ PODLE ZÁPLAVOVÝCH OBLASTÍ.....	42
3.4 PŘEDURČENÍ JEDNOTEK POŽÁRNÍ OCHRANY OBCÍ PODLE OBLASTÍ S VÝZNAMNÝMI DOPRAVNÍMI UZLY	47
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	50
4 PŘÍPRAVA A ŠKOLENÍ JEDNOTEK POŽÁRNÍ OCHRANY OBCÍ KATEGORIE JPO V VE ZLÍNSKÉM KRAJI.....	51

4.1	VÝBĚR JEDNOTEK POŽÁRNÍ OCHRANY OBCÍ	51
4.2	VYTVOŘENÍ PLÁNU ŠKOLENÍ.....	52
4.3	ŠKOLENÍ JEDNOTEK POŽÁRNÍ OCHRANY OBCÍ.....	52
4.3.1	Teoretické školení.....	52
4.3.2	Praktické školení.....	58
4.4	CVIČENÍ JEDNOTEK POŽÁRNÍ OCHRANY OBCÍ	60
4.5	ZÁVĚR ŠKOLENÍ JEDNOTEK POŽÁRNÍ OCHRANY OBCÍ.....	64
5	PŘÍNOS ŠKOLENÍ A ANALÝZA PŘIPRAVENOSTI JEDNOTEK POŽÁRNÍ OCHRANY OBCÍ	65
5.1	ZVÝŠENÍ ODBORNOSTI ČLENŮ JEDNOTEK POŽÁRNÍ OCHRANY OBCÍ	65
5.2	ANALÝZA ODBORNÝCH ZNALOSTÍ ČLENŮ JEDNOTEK POŽÁRNÍ OCHRANY OBCÍ S ČASOVÝM ODSUPEM OD JEJICH ŠKOLENÍ	66
5.2.1	Porovnání odbornosti proškolených členů jednotek požární ochrany obcí s členy jednotek požární ochrany obcí, které proškoleny nebyly.....	67
5.2.2	Porovnání odbornosti proškolených členů jednotek požární ochrany obcí s členy HZS ČR na profesionální úrovni.....	70
5.2.3	Porovnání odbornosti proškolených členů jednotek požární ochrany obcí mezi Zlínským a Olomouckým krajem.....	72
5.3	NÁVRH ŠKOLENÍ URČENÉHO PRO JEDNOTKY POŽÁRNÍ OCHRANY OBCÍ.....	75
	ZÁVĚR	78
	ZÁVĚR V ANGLIČTINĚ	80
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	82
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	83
	SEZNAM OBRÁZKŮ	84
	SEZNAM TABULEK	85
	SEZNAM PŘÍLOH	86
	PŘÍLOHA PI: DOTAZNÍK.....	87

ÚVOD

Pojem hasičský záchranný sbor zná téměř každý vzdělaný občan. Každý ví, že je-li třeba bojovat s požárem, nebo je-li třeba pomoci při dopravních nehodách, vždy jsou k těmto nejběžnějším mimořádným událostem voláni hasiči. Co ovšem už ví málokdo, je fakt, že při výše uvedených událostech a ne jen při nich, převážně a s větším časovým vytížením zasahují hasiči dobrovolní. Při požárech to jsou právě dobrovolní hasiči, kdo odjíždějí z místa zásahu jako poslední. To dobrovolní hasiči jsou na místě požáru i dlouho poté, co byl požár uhašen, aby místo dále sledovali a zabránili případnému znovuvznícení. To dobrovolní hasiči odjíždějí z místa dopravních nehod jako poslední, protože odklízí následky dopravní havárie a zprovozňují komunikaci, aby byla opět průjezdná. V případě povodní jsou to zase dobrovolní hasiči, kteří pomáhají odklízet škody napáchané vodní spouští i po pominutí nebezpečí. To, že široká veřejnost o těžké práci dobrovolných hasičů nemá ponětí, je trochu smutné, ale pochopitelné. Pokud je na informačních kanálech typu televizní, internetové nebo novinové zpravodajství, publikován zásah hasičů při mimořádné události, jsou ve většině případů označováni jako „hasiči“. Nejsou zmíněni jako dobrovolní hasiči. Už proto má veřejnost částečně zkreslenou představu o pravém stavu věci. Dalším negativním faktorem, který brání většímu uznání dobrovolných hasičů v očích veřejnosti, je názor některých občanů, na samotné členy jednotek dobrovolných hasičů obcí. Ti jsou mnohdy označováni jako spolek nadšenců, kteří jezdí po soutěžích a pořádají karnevaly za účelem peněžního zisku.

Problematika, o které veřejnost také nemá všeobecný přehled, je ochrana obyvatel. Tato ochrana byla dříve zajišťována Armádou České republiky, ale po zrušení branné povinnosti a profesionalizaci armády je ochrana obyvatel svěřena do kompetence hasičského záchranného sboru.

Cílem práce, je zhodnocení ochrany obyvatel ve Zlínském kraji, kdy tuto povinnost už nemá Armáda České republiky, ale nyní ji zajišťuje HZS ČR v součinnosti s jednotkami sborů dobrovolných hasičů. Dílčím cílem práce je poukázání na skutečnost, že dobrovolní hasiči obcí odvádí náročnou práci, bez které by se občané v případě potřeby neobešli. Tím mám na mysli tvrdou práci, kterou musí dobrovolní hasiči plnit ve svém volném čase, zásahy na mimořádných událostech (požáry, dopravní nehody), kde ve většině případů jako poslední jednotka zůstává právě jednotka dobrovolných hasičů, jejich nasazení a ochota pomoci všem lidem, které postihla povodeň, účast na školeních pořádaných HZS atd.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 JEDNOTKY SDH JAKO SOUČÁST HZS ČR

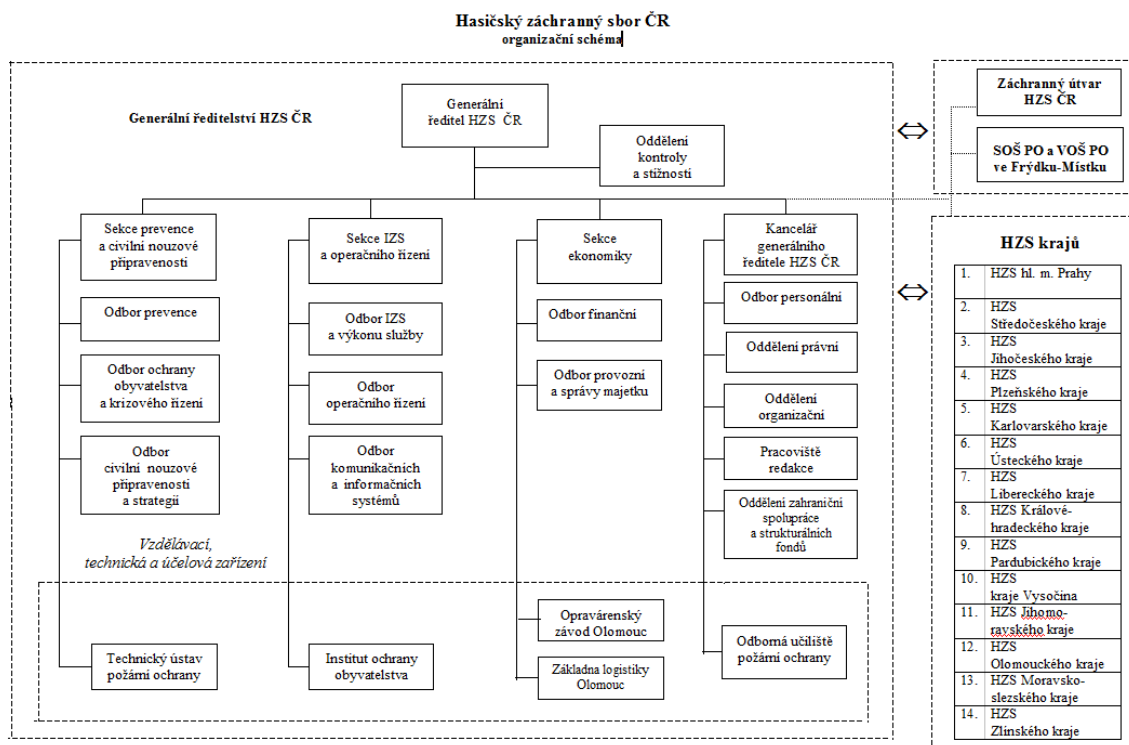
1.1 HZS ČR

Hasičský záchranný sbor (dále jen HZS) České Republiky je základní složkou integrovaného záchranného systému (dále jen IZS), který při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací zabezpečuje koordinovaný postup. HZS ČR při plnění svých úkolů spolupracuje s ostatními složkami IZS i se správními úřady a jinými státními orgány, orgány samosprávy, právníckými a fyzickými osobami, neziskovými organizacemi a sdruženími občanů.

Hlavním a nejdůležitějším posláním HZS ČR je ochrana života, zdraví obyvatel a majetku před požáry a poskytování účinné pomoci při mimořádných událostech, jakými jsou nejčastěji živelní pohromy, ale také méně časté průmyslové havárie či teroristické útoky.

Ačkoliv hasičský sbor vznikl na českém území už v roce 1853, jeho novodobá podoba a řízení je datováno k 1. lednu 2001. Toho dne totiž nabyla účinnost nová právní úprava, která znamenala zásadní změnu v postavení, působnosti a organizaci Hasičského záchranného sboru ČR. V této souvislosti došlo také ke sloučení ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR s Hlavním úřadem civilní ochrany, celou škálu prací v oblasti civilní ochrany tak dostali na starost hasiči. Stejný model fungování civilní ochrany již dnes funguje i v jiných státech Evropy. HZS ČR tímto krokem přebírá stěžejní roli v přípravě státu na mimořádné události.

V současné době HZS ČR tvoří generální ředitelství, které je organizační součástí Ministerstva vnitra, a dále pak 14 hasičských záchranných sborů krajů, Střední odborná škola požární ochrany a Vyšší odborná škola požární ochrany ve Frýdku-Místku a Záchranný útvar HZS ČR v Hlučíně. Součástí Hasičského záchranného sboru ČR jsou také vzdělávací, technická a účelová zařízení, konkrétně čtyři Odborná učiliště požární ochrany (ve Frýdku-Místku, Brně, Chomutově a Borovanech), Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč, Technický ústav požární ochrany Praha, Opravárenský závod Olomouc a Základna logistiky Olomouc [1].

Obr. 1. Organizační schéma HZS ČR [2]

1.2 Právní předpisy HZS

Každý občan, organizace nebo společnost na území České republiky musí dodržovat a ctít právní předpisy, které jsou dány zákonem. Nejinak tomu je i u záchranných složek, jež patří přímo státu. Je pravdou, že záchranné složky ČR mají určitá práva a výsady, která jiné složky nebo subjekty nemají, na druhou stranu je nutno podotknout, že oproti jiným složkám, firmám a občanům mají hlavně povinnosti, jež jsou jim ukládány zákonem. Ona záchranná složka jako je HZS ČR má z důvodu své funkční povahy řadu zákonů, jež se vztahují pouze na ně, a naopak jsou zákony, které se vztahují na každého občana ČR, ale na HZS se nevztahují. Tyto právní normy a vztahy se dělí dle formy působnosti na zákony, nařízení vlády a vyhlášky.

1.2.1 Zákony vztahující se k HZS

Zákonem se rozumí obecně závazný právní předpis, který byl přijat zákonodárným sborem státu. Tento sbor se také nazývá parlament. Z hlediska své právní síly, je zákon nadřazen podzákonným předpisům. Mezi podzákonné předpisy řadíme vyhlášky a nařízení. Právní síla zákona však není silou nejvyšší. Zákon jako takový je totiž podřízen Ústavě a ústavním zákonům [3].

Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně. Účelem zákona je vytvořit podmínky pro účinnou ochranu života a zdraví občanů a majetku před požáry a pro poskytování pomoci při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech stanovením povinností ministerstev a jiných správních úřadů, právnických a fyzických osob, postavení a působnosti orgánů státní správy a samosprávy na úseku požární ochrany (dále jen PO), jakož i postavení a povinností jednotek požární ochrany (dále jen JPO) [4].

Zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky.

- Zřizuje se Hasičský záchranný sbor České republiky (dále jen "hasičský záchranný sbor"), jehož základním posláním je chránit životy a zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech.
- Hasičský záchranný sbor plní úkoly v rozsahu a za podmínek stanovených zvláštními právními předpisy.
- Hasičský záchranný sbor při plnění svých úkolů spolupracuje se správními úřady a jinými státními orgány, orgány samosprávy, právníckými a fyzickými osobami, s mezinárodními organizacemi a zahraničními subjekty. Předmětem spolupráce je zejména stanovení práv a povinností při vzájemném poskytování pomoci a informací při mimořádných událostech, pokud tomu nebrání ustanovení jiných právních předpisů nebo povinnost mlčenlivosti.
- Hasičský záchranný sbor je oprávněn uzavírat jménem České republiky se všemi subjekty uvedenými v předchozím odstavci dohody upravující bližší podmínky a způsob vzájemné spolupráce [5].

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému. Tento zákon vymezuje integrovaný záchranný systém, stanoví složky integrovaného záchranného systému a jejich působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků, práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na mimořádné události a při záchranných a likvidačních pracích a při ochraně obyvatelstva před a po dobu vyhlášení stavu nebezpečí, nouzového stavu, stavu ohrožení státu a válečného stavu [6].

Zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení. Tento zákon stanoví působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků a práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na krizové situace, které nesouvisejí se zajišťováním obrany České republiky před vnějším napadením a při jejich řešení a při ochraně kritické infrastruktury a odpovědnost za porušení těchto povinností [7].

Zákon č. 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými přípravky. Tento zákon upravuje příslušné předpisy Evropských společenství a stanoví systém prevence závažných havárií pro objekty a zařízení, v nichž je umístěna vybraná nebezpečná chemická látka nebo chemický přípravek s cílem snížit pravděpodobnost vzniku a omezit následky závažných havárií na zdraví a životy lidí, hospodářská zvířata, životní prostředí a majetek v objektech a zařízeních a v jejich okolí [8].

1.2.2 Nařízení vlády vztahující se k HZS

Nařízení vlády č. 34/1986 Sb., o jednorázovém mimořádném odškodňování osob za poškození na zdraví při plnění úkolů požární ochrany.

Nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon).

Nařízení vlády č. 463/2000 Sb., o stanovení pravidel na zapojování do mezinárodních záchranných operací, poskytování a přijímání humanitární pomoci a náhrad výdajů vynakládaných právnickými osobami a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva.

Nařízení vlády č. 172/2001 Sb., k provedení zákona o požární ochraně.

Nařízení vlády č. 352/2003 Sb., o posuzování zdravotní způsobilosti zaměstnanců jednotek hasičských záchranných sborů podniků a členů jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí nebo podniků.

1.2.3 Vyhlášky vztahující se k HZS

Vyhláškou se rozumí právní předpis, jenž se vztahuje k určitému zákonu. Obecně lze říci, že vyhláškou je jakýkoli způsob vyhlášení nějakého sdělení, které bylo vydáno a schváleno pravomocným orgánem.

Vyhláška č. 255/1999 Sb., o technických podmínkách věcných prostředků požární ochrany.

Vyhláška č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci).

Vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany.

Vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému.

Vyhláška č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva.

Vyhláška č. 103/2006 Sb., o stanovení zásad pro vymezení zóny havarijního plánování a o rozsahu a způsobu vypracování vnějšího havarijního plánu.

Vyhláška č. 35/2007 Sb., o technických podmínkách požární techniky.

Vyhláška č. 23/2008 Sb., o technických podmínkách požární ochrany staveb.

Vyhláška č. 97/2008 Sb., o vzorech služebních stejnokrojů příslušníků Hasičského záchranného sboru České republiky, jejich používání a způsobu vnějšího označení, a vzoru služebního průkazu (vyhláška o vystrojování a služebním průkazu příslušníků Hasičského záchranného sboru České republiky) [9].

1.3 Rozčlenění HZS ČR na jednotky plošného pokrytí kraje

JPO se rozumí organizovaný systém tvořený odborně proškolenými osobami (hasiči), požární technikou (automobily) a věcnými prostředky PO (výbava automobilů, agregáty apod.).

Základním posláním jednotek PO je chránit životy a zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech, které ohrožují život a zdraví obyvatel, majetek nebo životní prostředí a které vyžadují provedení záchranných, resp. likvidačních prací.

Jednotky PO působí buď v organizačním řízení, nebo v operačním řízení. Organizačním řízením se rozumí činnost k dosažení stálé organizační, technické a odborné způsobilosti sil a prostředků požární ochrany k plnění úkolů jednotek PO. Tímto se rozumí činnost související s udržováním a zvyšováním odborné a fyzické způsobilosti hasičů (školení, výcvik), údržbou požární techniky a dalších prostředků PO, apod. Operačním řízením se rozumí činnost od přijetí zprávy o vzniku požáru nebo jiné mimořádné události až po návrat sil a prostředků na místo stálé dislokace. Do těchto činností se zahrnuje výjezd JPO, jízda na místo zásahu, provádění záchranných, resp. likvidačních, prací, apod. na místě zásahu.

Hasiči jsou v jednotce PO rozděleni do čet, družstev, družstev o zmenšeném početním stavu, příp. skupin. Četu tvoří 2 až 3 družstva, příp. skupiny. Družstvo je tvořeno velitelem a dalšími pěti hasiči. Družstvo o zmenšeném početním stavu se sestává z velitele a dalších tří hasičů. Skupinu tvoří velitel skupiny a 1 až 2 hasiči. Pokud se jednotka sestává z hasičů dvou druhů jednotek PO nebo hasičů nejméně jedné jednotky PO a osob z dalších složek integrovaného záchranného systému nebo hasičů nejméně jedné jednotky PO a osob poskytujících osobní a věcnou pomoc, nazývá se tato jednotka odřadem [10].

1.3.1 Druhy jednotek požární ochrany

Dle zřizovatele jednotky PO a vztahu osob, vykonávajících činnost v těchto jednotkách, ke zřizovateli jednotky PO se jednotky PO dělí na:

- jednotky hasičského záchranného sboru kraje (HZS kraje), které jsou součástí hasičských záchranných sborů krajů a jsou zřizovány státem. V těchto jednotkách vykonávají činnost příslušníci hasičského záchranného sboru kraje jako své povolání ve služebním poměru,

- jednotky sborů dobrovolných hasičů obce (SDH obce), které zřizuje obec, resp. město, a činnost v těchto jednotkách vykonávají členové jednotek sborů dobrovolných hasičů obce na základě dobrovolnosti, příp. někteří členové mohou vykonávat činnost v pracovním poměru k obci nebo hasičskému záchrannému sboru kraje,
- jednotky hasičského záchranného sboru podniku (HZS podniku), zřizované právnickými osobami nebo podnikajícími fyzickými osobami, které provozují činnosti se zvýšeným nebo s vysokým požárním nebezpečím, a činnost v těchto jednotkách vykonávají zaměstnanci právnických osob nebo podnikajících fyzických osob jako své povolání v pracovním poměru,
- jednotky sborů dobrovolných hasičů podniku (SDH podniku), zřizované právnickými osobami nebo podnikajícími fyzickými osobami, které provozují činnosti se zvýšeným nebo s vysokým požárním nebezpečím, a činnost v těchto jednotkách vykonávají zaměstnanci právnických osob nebo podnikajících fyzických osob na základě dobrovolnosti.

Na každý druh jednotky PO jsou stanoveny odlišné nároky z hlediska jejich operační hodnoty, dané dobou výjezdu od nahlášení mimořádné události a maximální dobou dojezdu na místo zásahu, a odlišné nároky na osoby, vykonávající činnost v těchto jednotkách, z hlediska odborné, fyzické, zdravotní a psychické způsobilosti [10].

1.3.2 Operační hodnota jednotek požární ochrany

Každý druh jednotky PO má pro účely operačního řízení určitou hodnotu. Tato hodnota vypovídá o schopnosti jednotky PO zahájit a provádět plnění úkolů v operačním řízení na místě zásahu. Operační hodnotu jednotky PO tvoří:

- doba výjezdu jednotky PO z místa své trvalé dislokace po vyhlášení poplachu,
- územní působnost jednotky PO (doba jízdy, resp. vzdálenost, na místo zásahu).

Doba výjezdu jednotky PO je stanovena vyhláškou č. 247/2001, o organizaci a činnosti jednotek PO. Tato doba je maximálně:

- 2 minuty pro jednotky PO složené výlučně z hasičů z povolání,
- 10 minut pro jednotky složené výlučně z hasičů, kteří nevykonávají službu v jednotce jako své povolání,

- 5 minut pro jednotky PO složené z hasičů uvedených v předchozích dvou bodech nebo hasičů, kterým byla určena pracovní pohotovost mimo pracoviště.

Územní působností jednotky PO se rozumí optimální vzdálenost pro dojezd určitého druhu jednotky k místu zásahu, která vymezuje území jejího standardního působení, tzv. "hasební obvod". Vyjadřuje se buď v minutách, nebo v kilometrech (při rychlosti jízdy vozidla 45 - 60 km/h dle místních podmínek). Při stanovení územní působnosti jednotek PO se vycházelo ze statistické analýzy zásahů jednotek PO a rovněž se zohlednily také zkušenosti z ostatních evropských států [10].

1.3.3 Kategorie jednotek požární ochrany

Pro účely plošného pokrytí území ČR jednotkami PO se dle operační hodnoty dělí jednotky PO do šesti kategorií JPO I až JPO VI.

JPO I

- Jednotka Hasičského záchranného sboru ČR, zajišťující výjezd jednoho až tří družstev o zmenšeném početním stavu (velitel + 3 hasiči), družstev (velitel + 5 hasičů) nebo jejich kombinaci,
- poskytuje pomoc obcím speciální a ostatní technikou v území své působnosti,
- v místě dislokace plní úkoly místní jednotky PO; u početně málo obsazených stanic zpravidla v součinnosti s místní jednotkou SDH obce.

JPO II/1

Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO II, která zabezpečuje výjezd družstva o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1000.

JPO II/2

Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO II, která zabezpečuje výjezd dvou družstev o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1000.

JPO III/1

Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO III, která zabezpečuje výjezd družstva o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1000.

JPO III/2

Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO III, která zabezpečuje výjezd dvou družstev o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1000.

JPO IV

Jednotka hasičského záchranného sboru podniku zřizovaná právnickou nebo fyzickou podnikající osobou; poskytuje speciální techniku na výzvu OPS HZS ČR zpravidla na základě písemné dohody.

JPO V/1

Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO V, která zabezpečuje výjezd družstva o zmenšeném početním stavu. Tato jednotka se zřizuje zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel do 200.

JPO V/2

Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO V, která zabezpečuje výjezd družstva o zmenšeném početním stavu. Tato jednotka se zřizuje zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 200.

JPO VI

Jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku zřizovaná právnickou nebo fyzickou podnikající osobou; poskytuje speciální techniku na výzvu OPS HZS ČR zpravidla na základě písemné dohody.

Nezařazené

Jednotky PO nezařazené do plošného pokrytí. Nezařazená jednotka sboru dobrovolných hasičů obce má základní početní stav jako jednotka kategorie JPO V. Nezařazené jednotky PO se zpravidla zařazují do druhého a vyššího stupně poplachu v poplachových plánech [10].

1.3.4 Rozdíly mezi jednotlivými jednotkami

Rozdílů mezi jednotkami JPO I až JPO VI není až tak mnoho, ale jsou to rozdíly, na kterých většinou stojí časový úsek úspěšného zásahu jednotky. A právě časový úsek zdolání požáru či jiné mimořádné události jednotkou PO je kritériem úspěchu či neúspěchu při ochraně života a zdraví obyvatel a jejich majetku. Je obecně známo, že čím déle trvá požár, tím větší škody napáchá. Škoda na majetku roste s každou minutou, kdy není požár pod kontrolou, nebo kdy není zcela uhašen. Jako stěžejní rozdíly, mající vliv na celkový výsledek hasebních prací při požárech a na záchranných a likvidačních pracích při mimořádných událostech lze uvést finanční zázemí, akceschopnost, počet členů, a samotná odbornost a připravenost členů jednotek PO.

- Akceschopnost – ne každá jednotka je při povolání k zásahu schopna pomoci. Její akceschopnost může být zcela nulová, např. pro absenci techniky, která je pro danou situaci nezbytná. Akceschopností jednotky se totiž rozumí organizační, technická a odborná připravenost sil a prostředků k provedení zásahu. Jednotka je akceschopná, jestliže:
 - a) početní stav hasičů a vnitřní organizace jednotky jsou v souladu s ustanovením a jednotka je schopna uskutečnit výjezd na zásah v časovém limitu,
 - b) hasiči mají osvědčení o odborné způsobilosti pro výkon funkce, kterou v jednotce zastávají, a v jednotce je prováděna pravidelná odborná příprava,
 - c) má za účelem provedení zásahu přípravu požární techniku a věcné prostředky PO a jsou splněny podmínky pro použití požární techniky a věcných prostředků PO.

Jako příklad lze uvést malý požár v parku. Jelikož nejbližší jednotka „A“ má ve výbavě „pouze“ automobil s vybavením a prostředky, které se napojují na hydranty, ale nemá auto se stříkačkou, je na místo zásahu logicky povolána jednotka „B“ jiná, která stříkačku vlastní. Pro danou situaci je tedy jednotka „A“ neakceschopná.

- Finanční zázemí – JPO dotuje ze svého rozpočtu její zřizovatel, zpravidla obec nebo podnik. Není to tak, že by JPO II mělo větší finanční zázemí než JPO VI. Je na každé obci, kolik uvolní ze svého rozpočtu na provoz JPO. Paradoxně některé JPO VI mají větší finanční zázemí než JPO II. Protože JPO VI jsou JPO podniků, jejich finanční stránka je závislá na úspěchu celé firmy. A když je firma hodně úspěšná, např. firma Barum Organik a.s., mohou členové JPO VI podniku Barum vydělávat více než profesionálové z krajského ředitelství, protože firma si může dovolit do svých závodních JPO investovat tolik, kolik uzná za vhodné.
- Počet členů JPO – Zde je třeba rozlišit počty členů mezi jednotkami HZS ČR (JPO I) a jednotkami sborů dobrovolných hasičů obcí (JPO II, JPO III a JPO V). Jelikož v této diplomové práci se chci zaměřit především na JSDHO, níže je uvedena tabulka základního početního stavu členů jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí, které je stanoveno zákonem 247/2001 Sb.

Tab. 1. Základní početní stav členů JPO

Vnitřní organizace jednotky	Kategorie jednotky				
	JPO	JPO	JPO	JPO	JPO
Celkem základní početní stav členů	12	24	19	9	13
Počet členů v pohotovosti pro výjezd v dané kategorii	4	8	6	4	6
Funkce					
Velitel	1	1	1	1	1
Velitel družstva	2	5	2	1	1
Strojník	3	6	4	2	4
Hasič	6	12	12	5	7

- Technika a věcné prostředky PO - minimální vybavení jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí vybranou požární technikou a vybranými věcnými prostředky PO je stanoveno paragrafem č. 7 zákona č. 247/2001 Sb.

Tab. 2. Minimální vybavení požární technikou a věcnými prostředky PO

Technika	Kategorie jednotky				
	JPO II/1	JPO II/2	JPO III	JPO V/1	JPO V/2
Cisternová automobilová stříkačka v základním provedení	1	1	1	-	1
Dopravní automobil	1	1	1	1	1
Automobilový žebřík do 30 m	1	1	1	-	-
Automobilová plošina do 30 m	1	1	-	-	-
Odsavač kouře nebo přetlakový ventilátor	1	1	1	-	1
Motorová stříkačka	1	1	1	1	1
Dýchací přístroj	4	4+4	4	4	4
Vozidlová radiostanice požární ochrany	2	2	2	-	-
Přenosná radiostanice požární ochrany	2	4	2	-	-
Mobilní telefon	1	1	1	-	1

- Odbornost a připravenost členů JPO – Odborností se rozumí znalost problematiky a připraveností mám na mysli fyzickou i psychickou. Všechny tyto vlastnosti hrají velkou roli při skutečném zásahu v boji s požáry. A všechny tyto vlastnosti by měly být na jiné (vyšší) úrovni u profesionálů, než u hasičů dobrovolných. Což je z hlediska času stráveném touto odvětví zcela logické a samozřejmé.

1.4 Jednotky SDH obcí

V současnosti základní páteř systému plošného pokrytí území krajů jednotkami PO tvoří jednotky hasičských záchranných sborů krajů, které jsou při své činnosti významnou měrou doplňovány a podporovány jednotkami sborů dobrovolných hasičů obcí.

Zabezpečování PO na území obce je již historicky svěřeno do pravomocí obcí, které již v minulosti zřizovaly různé hlásné služby, svými předpisy nařizovaly každému občanovi pomáhat při hašení požárů a poskytovat k tomu své věcné prostředky. Od sedmdesátých let 19. století začaly obce zřizovat první hasičské sbory dobrovolných hasičů i profesionálních hasičů, za účelem ochrany před požáry.

Tyto sbory plnily úlohu nejen v oblasti hašení požárů, ale i v oblasti samaritánské a společenské. Tuto úlohy plní sbory vesměs do dnešního dne.

Zřízení jednotky sboru dobrovolných hasičů obce (dále jen JSDHO) a zabezpečení její připravenosti k zásahu neboli akceschopnosti, je tedy z organizačního, materiálního a finančního hlediska plně v kompetencích obcí. Tuto pravomoc, ale zároveň také povinnost obcím ukládá zákon č. 133/1985 o požární ochraně. Obce v samostatné působnosti zřizují jednotky SDH obcí k hašení požárů a provádění záchranných prací při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech a plnění dalších úkolů v oblasti ochrany obyvatelstva. Potřeba jednotek SDH obcí se v dnešní době významnou měrou ukazuje zejména při živelních pohromách (povodně, větrné smrště apod.), kdy jsou zpravidla jedinými subjekty v obci, které poskytují pomoc při plnění úkolů při mimořádných událostech včetně základní pomoci obyvatelstvu.

1.4.1 Zřízení jednotky SDH obce

Zřizování jednotky SDH obce je značně administrativně i organizačně náročný proces. Celý tento proces je možné zahrnout do níže uvedených bodů:

1. Projednání možnosti zřízení jednotky SDH obce.
2. Provedení náboru členů jednotky SDH obce.
3. Zřízení jednotky na zasedání zastupitelstva obce a zveřejnění usnesení zastupitelstva o zřízení jednotky SDH obce.
4. Zajištění zdravotních prohlídek nových členů jednotky SDH obce.
5. Uzavření smluvních vztahů se členy jednotky SDH obce.
6. Jmenování velitele jednotky SDH obce.
7. Zajištění vybavení jednotky SDH obce požární technikou a ochrannými prostředky.
8. Zajištění odborné způsobilosti členů jednotky SDH obce.

Jsou-li dodrženy všechny body při zřizování JPO obce, je tato jednotka uznána za právoplatnou JPO obce a HZS ji může povolávat k zásahům.

1.4.2 Zřízení požární hlídky místo jednotky

Požární hlídka je forma JPO, na kterou jsou v některých směrech kladeny mnohem nižší požadavky než na klasickou JPO, zejména na její vybavení. Na tuto hlídku není stanoven požadavek základního početního stavu členů, ale je stanoven pouze minimální početní stav, který je tvořen velitelem a třemi členy. Kromě početního stavu členů a vybavení hlídky se na tyto hlídky vztahují stejná pravidla jako na jednotky SDH obcí.

Z uvedeného vyplývá, že zřízení požární hlídky místo JPO v konečném důsledku nic neřeší, kromě nižších požadavků na vybavení technikou a věcnými prostředky. Na druhou stranu je tato forma PO ideálním řešením pro obce, kde je velmi málo zájemců o členství v JPO a kde není prostor na financování běžné jednotky SDH obce.

1.4.3 Financování a dotace jednotek

Jelikož jednotky SDH obcí nejsou právními subjekty, nemají možnost si pro své potřeby vydělat peníze jako jiní podnikatelé. Proto, aby taková jednotka mohla fungovat po materiální stránce, je třeba financí. Tyto finance jednotky SDH obcí proto dostávají z dotací a jiného druhu financování. Obecně lze dotace a jiné finanční příspěvky pro jednotky SDH obcí rozdělit do pěti kategorií.

- Neinvestiční dotace Ministerstva vnitra ze státního rozpočtu na výdaje jednotek SDH obcí, která je určena na zabezpečení akceschopnosti jednotek. Dále je v ní zahrnuta odborná příprava členů jednotek a úhrada nákladů za zásahy jednotek mimo katastr svého zřizovatele. Tuto dotaci poskytují kraje, na základě přesného rozpisu částek od HZS kraje.
- Investiční dotace Ministerstva vnitra na zřízení a obnovu požární techniky užívané při zásazích. Dotace je prioritně určena na pořízení cisternových automobilových stříkaček.
- Dotace krajů na financování potřeb jejich jednotek SDH obcí. Tímto se myslí, financování jednotek SDH obcí z rozpočtu kraje nad rámec dotace poskytované Ministerstvem vnitra.

- Financování svým zřizovatelem. Obce mají možnost dle svých možností uvolnit finanční částku ze svého rozpočtu pro podporu své JPO. Malé obce, mají většinou určitou část rozpočtu vyčleněnou na finanční podporu SDH nebo místního oddílu kopané. Starosta, nebo obce je většinou členem jednoho z těchto oddílů, a jelikož je doba lobbismu, zpravidla ten oddíl, kde je starosta členem, obdrží „větší polovinu“ finančního příspěvku.
- Poslední možnost financování jednotky, jsou zisky z kulturních akcí, jako jsou například plesy, či karnevaly a sponzoring. Tyto částky nejsou nikterak vysoké, ale rozhodně nejsou zanedbatelné. Oproti předchozím typům příjmu financí, je tento způsob nabytí financí nejistý svojí výší a je v plné režii jednotky SDH obce.

Financování JPO obce závisí z větší části na množství finančních prostředků, které uvolní Ministerstvo vnitra. Výše dotací pro JPO obcí má bohužel sestupný trend a finanční částky bývají menší, než byly dříve. V poslední době se právě z důvodu snižování dotací i finančního rozpočtu pro složky IZS konají demonstrace proti vládním úsporám na záchranné složky, jež zachraňují životy a majetek obyvatel.

1.4.4 Výkon služby v jednotce SDH obce

Jednotka SDH obce je vytvořena především k tomu, aby plnila následující úkoly:

- Požární zásah – činnost, jež směřuje v první řadě k lokalizaci a následně k likvidaci požáru, neboli nežádoucího hoření,
- Záchranné práce – činnost směřující k odvrácení nebo omezení rizik, vykonávaná při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech. Hodnoty, které je nutno chránit, jsou především život, zdraví, majetek a životní prostředí,
- Na úseku ochrany obyvatelstva se zejména podílí na evakuaci obyvatel, označování oblastí s výskytem nebezpečných látek, varování obyvatel, dekontaminace osob nebo majetku a humanitární pomoc.

Obsahem záchranných prací jednotek SDH obcí při mimořádných událostech je odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí, a vedoucí k přerušení jejich příčin. Je třeba zdůraznit, že na rozdíl od požáru, není úkolem jednotek likvidovat mimořádnou událost, ale omezit vzniklá rizika. Jednotky tedy nemají v úkolech činit veškerá opatření vedoucí k likvidaci mimořádných událostí, ale jen opatření nutná k bezprostřednímu odstranění hrozby ohrožení života, majetku nebo životního prostředí. Nejde o to, že by se jednotky zřekly odpovědnosti, ale je nutné z hlediska jejich vybavení i odborné přípravy určit hranice jejich možností a v konečné míře i kompetenci.

Takové řešení je základním předpokladem toho, jak se vyhnout nebezpečí jednání, které by mohlo v procesu řízení rizik havárie uškodit z důvodu nekompetentních a neodborných postupů.

Předpoklad pro výkon služby v jednotce SDH obce je z důvodu jejího zaměření a náročné fyzické práci, dobrý zdravotní stav každého člena. Proto se musí každý člen SDH obce podrobovat zdravotním prohlídkám v intervalu 1x za dva roky, není-li lékařem stanoveno jinak.

Dalším předpokladem pro výkon služby v jednotce SDH obce je odbornost. Proto jsou členové jednotky povinni každý rok absolvovat pravidelnou odbornou přípravu. Ta zahrnuje prohlubování odborných dovedností, tělesnou přípravu, prověřovací a taktická cvičení.

2 OCHRANA OBYVATELSTVA V PODÁNÍ HZS

V roce 1990 byla zahájena transformace civilní obrany s cílem vytvořit nový moderní systém ochrany obyvatelstva, odpovídající příslušným systémům ve vyspělých zemích. K tomu vláda České republiky dne 17. března 1993 přijala usnesení č. 126, jehož obsahem jsou Opatření civilní ochrany České republiky. V opatřeních je mimo jiné deklarováno, že do doby přijetí právní úpravy civilní ochrany je nutno zachovat funkčnost systému civilní ochrany v souladu s čl. 61 Dodatkového protokolu I k Ženevským úmluvám z 29. srpna 1949 o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů, a to realizací vybraných opatření civilní obrany. Tato opatření jsou adekvátní původní činnosti civilní obrany. Pojem civilní ochrana byl zaveden v souvislosti s vyhlášením Zákona České národní rady č. 21 ze dne 21. prosince 1992 a odpovídá užšímu výkladu civilní obrany ve smyslu mezinárodního humanitárního práva (opatření k ochraně života a k omezení materiálních škod) [11].

Zákony, které v dnešní době upravují ochranu civilního obyvatelstva z ní činní interdisciplinární obor. Prvním z těchto zákonných úprav je zákon č. 222/1999 o zajišťování obrany České republiky. V příštím roce následují zákon č. 238/2000 o Hasičském záchranném sboru České republiky, zákon č. 239/2000 o integrovaném záchranném systému a zákon č. 240/2000 o krizovém řízení vydané 28. června 2000.

2.1 Ochrana obyvatelstva

Zákon č. 239/2000 o integrovaném záchranném systému zavádí do našeho právního řádu pojem ochrana obyvatelstva. Podle § 2 písmene e) tohoto zákona: „*se ochranou obyvatelstva rozumí plnění úkolů civilní ochrany, zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku*, [6]“ s odvoláním na článek 61 Dodatkového protokolu k ženevským úmluvám z 12. srpna 1949 o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů (Protokol I).

Zákon č. 239/2000 Sb. je dále upřesněn a rozšířen vyhláškou Ministerstva vnitra č. 380/2001 Sb. k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva. Současně s těmito předpisy je schválen dokument s názvem Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020 usnesením vlády č. 165 ze dne 25. února 2008, který nahradil Koncepci ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015, přijatou usnesením vlády č. 417 ze dne 22. dubna 2002.

2.1.1 Varování

Varování je komplexní souhrn organizačních, technických a provozních opatření zabezpečujících včasné předání varovné informace a reálně hrozící nebo již vzniklé mimořádné události. Varování obyvatelstva musí poskytnout rychlé a v co nejjednodušší formě upozornění na hrozící nebezpečí pomocí vyhlášení veřejného varovného signálu.

Současný systém varování je zajišťován a provozován Ministerstvem vnitra – generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru České republiky. Systém varování je zaměřen především na varování obyvatelstva varovným signálem s využitím koncových prvků jednotného systému varování a vyrozumění. Obydlené území České republiky je pokryto rádiovým signálem systému selektivního rádiového návěštění pro aktivaci koncových prvků varování. Koncové prvky varování jsou realizovány jako sirény rotační (elektromechanické), sirény elektronické a místní informační systémy (obecní rozhlas připojené do jednotného systému varování a vyrozumění).

Současný systém varování je v trvalé pohotovosti a umožňuje včasné varování obyvatelstva během několika minut v celé České republice.

Pro varování byl stanoven jednotný varovný signál „VŠEOBECNÁ VÝSTRAHA“ a to Pokynem generálního ředitele HZS ČR a náměstka ministra vnitra č. 42/2001, který je dále doplněn Pokynem generálního ředitele HZS ČR a náměstka ministra vnitra č. 7/2002.

2.1.2 Evakuace

Evakuaci můžeme charakterizovat jako souhrn opatření, zabezpečujících přemístění osob a zvířat a věcných prostředků z ohrožených, nebo zasažených prostor do nových míst ubytování. Evakuace se provádí do bezpečných míst, která zajišťují pro evakuované obyvatelstvo zejména náhradní ubytování a stravování, pro zvířata ustájení a pro věci uskladnění. Evakuace se vztahuje na všechny osoby v ohrožených místech s výjimkou osob podílejících se na záchranných a likvidačních pracích a osob zabezpečujících řízení a organizaci evakuace.

Přednostně se evakuace řídí koncepcí ochrany obyvatelstva - pro následující skupiny obyvatelstva:

- děti do 15 let,
- pacienti ve zdravotnických zařízeních,
- osoby umístěné v sociálních zařízeních,
- osoby zdravotně postižené,
- doprovod osob uvedených skupin.

Dále se evakuace plánuje pro následující oblasti:

- pro řešení mimořádných událostí, které vyžadují vyhlášení třetího nebo zvláštního stupně poplachu integrovaného záchranného systému,
- zóny havarijního plánování jaderných zařízení nebo pracovišť s velmi významnými zdroji ionizujícího záření,
- záplavové území ohrožené přirozenou nebo zvláštní povodní,
- zóny havarijního plánování objektů nebo zařízení s nebezpečnými chemickými látkami,
- z území vyčleněného pro potřeby operační přípravy, předpokládané bojové činnosti a dalších zájmových prostorů ozbrojených sil v souladu s potřebami zajištění obrany státu.

2.1.3 Ukrytí

Výstavba úkrytů a organizace ukrytí je jedním z důležitých úkolů, který má zabezpečovat stát, především v době míru. Jde na jedné straně o budování úkrytů, které mohou chránit obyvatelstvo před následky ozbrojeného konfliktu, na druhé straně jde o vypracování organizace ukrytí a systému vytváření zásob nutných k přežití osob a personálu po dobu ukrytí. Úkryty pro ochranu obyvatel se zpravidla dělí na dva základní druhy a to na stálé úkryty a improvizované úkryty.

Stálé úkryty jsou ochranné stavby trvalého charakteru, které byly projektovány a vystavěny tak, aby poskytovaly účinnou ochranu ukryvaných osob proti účinkům střepin, tlakové vlny, světelného záření a pronikavé radiace. Otvory úkrytů lze hermeticky uzavřít, jsou vybaveny filtroventilačním zařízením a dalším technologickým vybavením, které vytváří podmínky pro pobyt ukryvaných osob po dobu až 3 dnů.

Stálé úkryty se dělí:

- stálé tlakově odolné úkryty,
- stálé tlakově neodolné úkryty,
- ochranné systémy podzemních dopravních staveb.

Improvizované úkryty jsou podzemní nebo i nadzemní prostory ve stavbách, které lze využít k ukrytí obyvatelstva. Budují se tam, kde nelze využít stálých úkrytů a zřizují se především k ochraně před účinky světelného a tepelného záření, pronikavé radiace, kontaminace radioaktivním prachem a proti tlakovým účinkům zbraní hromadného ničení.

2.1.4 Nouzové přežití

Jedním z hlavních úkolů při řešení mimořádné události z hlediska ochrany obyvatelstva je problematika nouzového přežití. Pod tímto pojmem můžeme rozumět především základní opatření a úkoly pro zabezpečení životních potřeb obyvatelstva, organizaci pomoci postiženému obyvatelstvu a vytvoření základních podmínek pro jeho přežití. Možnosti při zajištění nouzového přežití pro obyvatelstvo jsou určeny současnou legislativou – zákonem č. 239/2000 Sb., o IZS a o změně některých zákonů.

Na základě druhu a rozsahu MU, připravených opatření, použitých postupů a odpovědnosti za řešení, můžeme opatření nouzového přežití rozdělit následovně:

- nouzové ubytování,
- nouzové zásobování potravinami,
- nouzové zásobování pitnou vodou,
- nouzové základní služby,
- nouzové dodávky energií,
- organizování humanitární pomoci.

Uvedená opatření, jsou nezbytnými doplňky nouzového přežití. Díky nim se zvyšuje čas, po který je možno nouzově přežívat.

2.2 Zařízení civilní ochrany

Zařízení civilní ochrany (dále jen CO) je součástí právnické osoby nebo obce, určené k ochraně obyvatelstva. Tvoří je zaměstnanci nebo jiné osoby na základě dohody a věcné prostředky.

Zařízením civilní ochrany můžeme rozumět organizované a odborně proškolené skupiny osob, které v součinnosti s JPO mohou na jednotlivých úrovních veřejné správy zabezpečovat opatření spojená s plněním jednotlivých úkolů ochrany obyvatelstva, záchrany životů, zdraví a majetku a provádění záchranných a likvidačních prací.

Zařízení CO může tedy sloužit jako jeden z možných a reálných nástrojů obcí, právnických a podnikajících fyzických osob k plnění úkolů ochrany obyvatelstva a civilní ochrany. Je to tedy skupina osob a technických prostředků připravených na řešení mimořádných událostí a krizových situací.

Dle vyhlášky č. 380/2002 Sb. rozlišujeme následující druhy zařízení CO:

- zařízení pro zajištění evakuace,
- zařízení pro zajištění nouzového přežití a organizování humanitární pomoci,
- zařízení pro nouzové zásobování vodou,
- zařízení pro poskytování první pomoci,
- zařízení pro provádění prací spojených s vyprošťováním osob a k odstraňování následků mimořádných událostí,
- zařízení pro zajišťování a označování nebezpečných oblastí,
- zařízení pro zabezpečení dekontaminace terénu,
- zařízení pro zabezpečení dekontaminace osob a oděvů a věcných prostředků,
- zařízení pro zabezpečení ukrytí osob ve stálých úkrytech,
- zařízení pro zabezpečení výdeje prostředků individuální ochrany.

Zařízení CO jsou oprávněni zřizovat obecní úřady obcí s rozšířenou působností, obce, právnické a podnikající fyzické osoby.

Postup při zřizování zařízení CO se řídí vyhláškou MV č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva. K účelnosti zařízení CO a personálnímu složení se vyjadřuje HZS, který zřizovateli musí zaslat písemné vyjádření. Rozsah odborné přípravy personálu zařízení CO a počty proškolených hodin jsou rovněž uvedeny ve zmiňované vyhlášce.

2.3 JPO V a ochrana obyvatelstva

Zákon o požární ochraně dělí jednotky PO do 6 kategorií z hlediska jejich územní či místní působnosti, dále zda jsou veřejné či podnikové a pak z hlediska zabezpečení doby výjezdu.

Zákon o požární ochraně dále stanoví, že všechny jednotky PO bez ohledu na jejich kategorizaci a zařazení mohou být nasazeny i mimo území svého zřizovatele. Základním kritériem pro rozdělení jednotek SDH obcí do kategorií je skutečnost, zda jsou k zásahům mimo území svého zřizovatele předurčeny plánovaně nebo zda jsou předurčeny pouze pro zásah na katastrálním území svého zřizovatele – vlastní obec.

Jak je z výše uvedeného vidět, každá jednotka PO má za povinnost plnit při zásahu i úkoly spojené s ochranou obyvatelstva. Tudiž úkoly JPO V zaměřené na ochranu obyvatelstva jsou stejné, jako úkoly pro všechny druhy ostatních jednotek PO. Na rozdíl od jiných jednotek, mají tyto jednotky dokonalejší přehled v místních podmínkách. Pro svoji orientaci v „domácím prostředí“ jsou proto nepostradatelnými pomocníky ostatním jednotkám PO.

Specifické úkoly spojené s evakuací, prováděné právě jednotkami PO obcí, jsou především:

- zabezpečení regulace pohybu osob stanoveným směrem,
- základní evidence evakuovaných osob (počet, místo evakuace),
- kontrola prostor po provedené evakuaci,
- v případě potřeby zajištění náhradního ubytování a stravování,

- podílení se na zabezpečení přesunu evakuovaných osob do míst shromažďování, evakuačních středisek a přijímacích středisek v příjmových územích,
- podílení se na zřízení evakuačních a přijímacích středisek a jejich činnosti dle požadavků orgánů pro řízení evakuace (např. vybavení a materiální zabezpečení),
- podílení se na zabezpečení nouzového přežití evakuovaného obyvatelstva.

Specifické úkoly spojené s varováním obyvatelstva, prováděné právě jednotkami PO obcí jsou především:

- obsluha místně ovládaných koncových prvků,
- využití náhradních prostředků varování,
- podílení se na předávání tísňových informací,
- předávání rad, jak se chovat,
- kontrola průniku informací,
- zvláštnosti při zajištění varování (neslyšící, cizinci, letní tábory...).

Uvedené úkoly jsou specifické pro každou oblast, a proto jsou prováděny jednotkami PO obce, které se přímo dotýká potřeba provést tyto úkoly.

3 VYČLENĚNÍ JPO V K PLNĚNÍ ÚKOLŮ OCHRANY OBYVATELSTVA A CIVILNÍ OCHRANY VE ZLÍNSKÉM KRAJI

Civilní ochrana, jako ochrana z dávných dob, je již minulostí, ale stále je potřebná. Úlohu, jež dříve zaštitovaly jednotky civilní ochrany složených z nevojáků, tedy většinou důchodců nebo invalidů, nyní převzaly i jednotky dobrovolných hasičů. Vytváření jednotek ochrany obyvatelstva si vyžádala změna systému naší armády na profesionální vojáky. Při řešení některých mimořádných událostí je třeba velkého počtu lidí, které po zrušení povinné základní vojenské služby a rušení svých útvarů na mnoha místech ČR už armáda nemá možnost poskytnout.

Některé jednotky dobrovolných hasičů se specializují na obsluhu kontejneru nouzového přežití, který by při mimořádné události poskytoval přístřeší postiženým. Dalším speciálním zařízením, které by při rozsáhlých haváriích mohly obsluhovat předurčené jednotky dobrovolných hasičů, jsou např. dekontaminační soupravy, které se používají při zasažení lidí a techniky jedovatými látkami. Dalším z předpokládaných úkolů těchto jednotek je při řetězové havárii na dálnici roznést postiženým lidem a lidem uvízlých na dlouhou dobu v kolonách čaj a deky. Některé jednotky prokázaly účinnost tohoto systému poprvé v roce 2008, konkrétně dne 20. března, kdy na dálnici D1 došlo k největší řetězové havárii v její historii. Toto však nejsou jediné náměty na zapojení dobrovolných jednotek do tzv. ochrany obyvatelstva. Zatím je úroveň zapojení dobrovolných hasičů do těchto jednotek v jednotlivých krajích hodně odlišná. Ve všech krajích se ještě upřesňuje náplň činnosti jednotek, hledají se finanční prostředky na jejich vybavení, zřizují se sklady s materiálem. Ukazuje se však, že to je smysluplná činnost, do které se mohou zapojit i JPO páté kategorie. Pro možnost nasazení dobrovolných hasičů do situací, jež dříve spadaly pod kompetenci armády, bylo však nutno nejprve tyto jednotky na možné situace řádně vycvičit a teoreticky i prakticky proškolenit.

Každý kraj ČR přistoupil ke školení JPO svým způsobem. Obsah školení je sice jednotný, ale výběr jednotek, které nechá kraj proškolenit, nebyl nijak systémově specifikovaný. HZS Zlínského kraje se proto rozhodlo, že nebude školit naprosto všechny JPO, které má ve svém poli působnosti, ale vybere jen některé, které jsou za daných kritérií nejvíce potřebné. Vyškolení všechny jednotky je v době státní finanční nouze velikou zátěží na rozpočet. Zároveň by bylo nutné navýšit personální kapacitu osob, které školení provádějí. Což opět z důvodu masovému propouštění ve státní správě nebylo možné splnit.

Pracovníci oddělení ochrany obyvatelstva a krizového řízení, kteří školení provádějí, toto školení považují za velice přínosné a užitečné, ale zároveň si nemůžou dovolit propracovat většinu své pracovní doby právě za účelem školení jednotek PO. Když tedy bylo jasné, že ne všechny jednotky PO obcí budou proškoleny, bylo zapotřebí provést výběr jednotek, které by se měly proškolit. Kritéria, která rozhodnou o tom, které jednotky budou proškoleny, si každý kraj vytvořil dle svého uvážení. Pracovníci oddělení ochrany obyvatelstva a krizového řízení proto stanovili 5 hlavních kritérií, na jejichž základě vybrali JPO obcí, které se tak dostaly na seznam plánovaných školených jednotek. Mimo níže uvedených 5 hlavních kritérií bylo dalším kritériem také to, zda JPO obce je přímým účastníkem řešení mimořádné události. Účel tohoto kritéria spočívá v tom, že pokud kraj zasáhne mimořádná událost, JPO obce, které se přímo mimořádná událost týká, budou nasazeny do prvotní akce. Touto akcí je myšleno např. hašení požáru, stavění hrází při povodních, vystřihávání zraněných osob z dopravních prostředků a poskytování první pomoci při velkých dopravních nehodách. JPO obce, které by se měly v oblasti ochrany obyvatelstva a civilní ochrany proškolovat, by se do těchto akcí, pokud to nebylo nezbytně nutné, zapojovat neměly. Jejich úkolem by měla být práce, která s mimořádnou událostí souvisí, avšak není v dané situaci prioritní. Tyto proškolené jednotky měly tedy za úkol co nejvíce pomoci svým kolegům tím, že jim budou pomáhat s např. evakuací obyvatel, s dekontaminací, prostě s takovými činnostmi, které by jednotku, která přímo zasahuje v místě mimořádné události, zdržovala od činností, mající vyšší prioritu.

3.1 Předurčení jednotek požární ochrany obcí podle zón havarijního plánování

Zónou havarijního plánování je myšlena zóna, kde se nachází podnik nebo společnost, u které by určitá havárie měla nedozírné následky na škodě majetku, zdraví, životního prostředí a životech. Dle zákona č. 59/2006 o prevenci závažných havárií se provozovatelé nakládající s nebezpečnými odpady dělí na skupiny A a B. Provozovatelé skupiny A představují pro své okolí menší hrozbu v případě havárie, než provozovatelé skupiny B. Proto vedení HZS Zlínského kraje si nechalo vyčlenit takové podniky, které patří do skupiny B a zároveň leží v jejich katastru, aby následně mohli vypracovat havarijní plán.

Kdyby se v těchto podnicích stala vážnější havárie, běžnými silami by se vyřešit nedala, proto kraj již preventivně začal pracovat na koncepci ochrany obyvatel v blízkosti těchto podniků, aby škody při haváriích byly minimální. Postup výběru jednotek SDH obce, které chtěl kraj nechat proškolit v oblasti ochrany obyvatelstva byl takový, že vybraná jednotka SDH obce musí být dále od místa havárie vzdálena 2 až 10 km. Tímto krokem si zajistila, že se havárie přímo nedotkne samotné obce, ze které budou pomáhat s ochranou obyvatelstva dobrovolní hasiči. Zároveň také nebude problém s časovým dojezdem jednotky na místo zásahu.

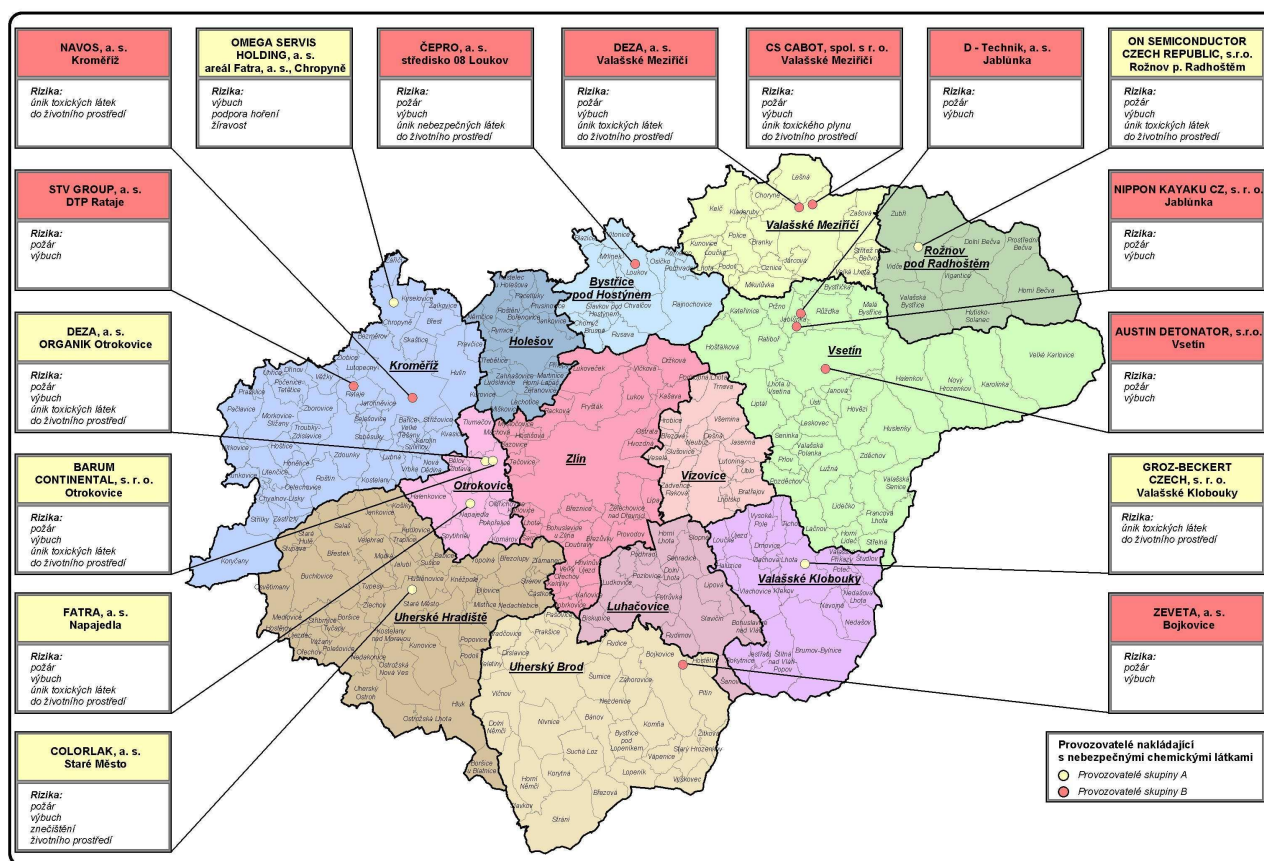
Pro povahu své firemní činnosti byly vytypovány tyto podniky:

- Čepro a.s. se sklady v Loukově. Firma Čepro a.s. se specializuje na přepravu, skladování a prodej ropných produktů. Jako potenciální nebezpečí se při havárii jeví především požár, výbuch a také únik nebezpečných a zdraví škodlivých látek do ovzduší. Jednotka SDH obce, která byla v případě takové havárie vybrána na plnění specifických úkolů ochrany obyvatelstva a civilní ochrany, byla jednotka SDH obce Osíčko, a jednotka SDH obce Libosváry.
- Deza a.s. sídlící ve Valašském Meziříčí. Firma zpracovává černouhelný dehet, směsné dehtové oleje, surový benzol a vyrábí základní aromáty. Nebezpečí, hrozící z povahy výskytu chemických látek, spočívá především v úniku toxických látek do životního prostředí. Dalším rizikem je samozřejmě požár a výbuch. Jelikož ve Valašském Meziříčí je kromě této firmy i firma CS Cabot spol. s.r.o., která má z hlediska rizika stejné postavení jako firma Deza a.s., vybráno bylo více jednotek SDH obce pro plnění specifických úkolů ochrany obyvatelstva. Pravděpodobnost, že se stanou havárie na obou firmách současně je sice minimální, ale jak praví moudré rčení, štěstí přeje připraveným. Jednotky, které byly vybrány pro školení o plnění specifických úkolů ochrany obyvatel, byly jednotky SDH obcí Lešná, Lhota, Jarcová, Podlesí a Zubří. U těchto jednotek se dále předpokládalo nasazení do zásahu i v případě jiné mimořádné události, než jsou havárie ve výše zmíněných firmách.
- CS Cabot spol. s.r.o. sídlící ve Valašském Meziříčí. Firma vyrábí a prodává saze pro výrobu pneumatik a technické pryže.

- Statestrong spol. s.r.o. sídlící v Bojkovicích, zabývající se výrobou kosmetiky a chemie. Opět firma, zabývající se výrobou chemikálií a nakládání s nimi, což představuje velké potencionální riziko zamoření životního prostředí a především obydlené oblasti toxickými látkami.
- Zeveta Ammunition a.s. sídlící v Bojkovicích. Firma se zabývá vývojem a výrobou munice. Jako hlavní a největší riziko, je hrozící nebezpečí výbuchu a požár. Z hlediska rizika je zde stejné postavení jako u firmy Statestrong spol. s.r.o, a proto bylo vybráno více jednotek SDH obce pro plnění specifických úkolů ochrany obyvatelstva. V Bojkovicích se jedná o tyto jednotky SDH obce : Komňa, Bzová a Pitín
- Austin Detonator s.r.o. sídlící ve Vsetíně. Firma se zabývá vývojem, výrobou a distribucí rozbušek, iniciačních prostředků a pomůcek pro trhací práce. Extrémně velké riziko výbuchu při špatné manipulaci s výrobním materiálem, nebo jiným lidským pochybením. Jako jednotka SDH obce, která je připravena zasáhnout jako pomocná síla při plnění ochrany obyvatel v případě potřeby, byla vybrána jednotka obce Horní Jasenka.
- Navos a.s. sídlící v Kroměříži, se specializací na výrobu krmných směsí pro hospodářská zvířata a dále výrobu hnojiv a pesticidů. K povaze specializace firmy, hrozí nebezpečí úniku toxických látek do životního prostředí a také ohrožení zdraví obyvatel žijící blízko firmy. Jako podpůrné jednotky, zasahující při zásahu v případě havárie, byly vybrány jednotky SDH obce Zlobice, Rataje a Selešovice.
- Nippon Kayaku CZ sídlící v Jablůnce. Firma vyrábí Gas Generant (vyvíječe plynu) pro bezpečnostní systémy automobilů – airbasy. Existuje zde riziko výbuchu a požáru. Firma svým geologickým umístěním leží zhruba v polovině cesty mezi obcemi Vsetín a Valašské Meziříčí, tudíž jednotky SDH obce, které jsou zapojeny do ochrany obyvatel těchto obcí, jsou v případě potřeby k dispozici i obci Jablůnka, kde právě sídlí firma Nippon Kayaku CZ. Jedná se o jednotky SDH obcí Jarcová, Podlesí a Horní Jasenka.

- Deza a.s. Organik sídlící v Otrokovcích. Firma, která se zabývá výrobou a vývojem pneumatik. Firma, kde je potencionální riziko rozsáhlého požáru, výbuch a úniku toxických látek do ovzduší. Jednotky SDH obce z oblasti poblíž Otrokovic, které jsou proškoleny na ochranu obyvatel jsou následující : Halenkovice, Tečovice a Tlumačov.

Celkem je ve Zlínském kraji tedy devět provozovatelů nakládajících s nebezpečnými chemickými látkami, patřících do skupiny B. V případě havárie v podniku těchto provozovatelů jsou k zásahu připraveny minimálně dvě jednotky PO obcí, které by měli být odborně zdatnější a lépe připraveny na mimořádnou událost než jiné jednotky PO obcí v blízkosti místa havárie.

Obr. 2. Přehled provozovatelů nakládajících s nebezpečnými chemickými látkami [7]

3.2 Předurčení jednotek požární ochrany obcí podle oblastí ohrožených zvláštními povodněmi pod vodními díly

Zvláštní povodní je myšleno zaplavení oblasti pod vodním dílem typu přehrada nebo vodní nádrž v důsledku jejího protržení či jiné události, která by způsobila zatopení oblasti pod ní. Aby škoda na majetku nebo zdraví obyvatel byla co nejmenší a zásah hasičských jednotek byl co nejrychlejší, HZS Zlínského kraje si předem vytypoval vodní díla, u kterých je jistá možnost, že v případě havárie zaplaví území pod sebou. Výběr oněch vodních děl nebyl náhodný. Hasiči Zlínského kraje vycházeli ze zákona č. 254/2001 Sb., o vodních dílech a vybrali taková vodní díla, kde je v případě havárie riziko ohrožení lidských životů, možných škod na majetku v přilehlém území a ztrát z omezení funkcí a užitků ve veřejném zájmu. Na základě znalosti konkrétních vodních děl, bylo možné virtuálně nasimulovat havárii a zjistit, která oblast pod vodním dílem bude zaplavena a v jakém rozsahu. A jakmile měli k dispozici výše uvedené údaje, bylo možné určit vodní díla, jež jsou potencionálně nebezpečná.

Vytypována a vyhodnocena jako riziková byla tato vodní díla:

- přehrada Slušovice
 - přehrada v katastru obce Slušovice, kde přímo na úpatí její hráze je průmyslový areál s několika firmami. V případě havárie, by byl celý areál nejen pod vodou, ale vlna vodního toku by většinu stavení v areálu mohla naprosto zničit.
 - Jako podpůrná jednotka SDH obce, která by v případě takové havárie plnila specifické úkoly ochrany obyvatelstva a civilní ochrany, byla vybrána jednotka obce Neubuz.
- přehrada Fryšták
 - vodní dílo, které leží mezi obcemi Fryšek a Zlín. V případě havárie, by severovýchodní část Zlína byla zatopena. V této zátopové zóně se také nachází Krajská nemocnice Tomáše Bati, tudíž by tato mimořádná událost byla značně nebezpečná.

- Jako podpůrná jednotka SDH obce, která by v případě takové havárie plnila specifické úkoly ochrany obyvatelstva a civilní ochrany byla vybrána jednotka obce Jaroslavice.
- přehrada Luhačovice
 - vodní dílo v těsné hranici s lázeňským městem Luhačovice. Díky lázním je toto město celoročně navštěvováno tisíci lidí, ať už z důvodu turistiky, nebo léčby.
 - Jako podpůrná jednotka SDH obce, která by v případě takové havárie plnila specifické úkoly ochrany obyvatelstva a civilní ochrany byla vybrána jednotka obce Pozlovice.
- přehrada Ludkovice
 - přehrada, která leží blízko přehradě Luhačovice. V případě havárie, je hrozba zaplavení okolních vesnic.
 - Jako podpůrná jednotka SDH obce, která by v případě takové havárie plnila specifické úkoly ochrany obyvatelstva a civilní ochrany byla vybrána jednotka obce Pozlovice, která je zároveň z důvodu svého umístění podpůrnou jednotkou obce Luhačovice.
- přehrada Koryčany
 - vodní dílo, jež by v případě protržení hráze zaplavilo téměř celou obec Koryčany, spolu se dvěma dalšími přilehlými obcemi.
 - Jako podpůrná jednotka SDH obce, která by v případě takové havárie plnila specifické úkoly ochrany obyvatelstva a civilní ochrany byly vybrány jednotky obcí Lískovec, Zástřizly a Chvalčov.
- přehrada Osvětimany
 - pokud by došlo k havárii, je tu možnost zaplavení obcí Osvětimany a Medlovice.

- Jelikož svým umístěním, leží jen pár kilometrů od přehrady Koryčany, mají některé podpůrné jednotky SDH obcí společné. Jako podpůrná jednotka SDH obce, která by v případě takové havárie plnila specifické úkoly ochrany obyvatelstva a civilní ochrany byly vybrány jednotky obcí Lískovec, Zástřizly a Boršice.
- přehrada Karolinka
 - přehrada, u které je v případě protržení hráze riziko zaplavení západní části obce Karolinka a celého území vedlejší obce Nový Hrozenkov.
 - Jako podpůrná jednotka SDH obce, která by v případě takové havárie plnila specifické úkoly ochrany obyvatelstva a civilní ochrany byla vybrána jednotka obce Jizerné.
- přehrada Bystřička
 - přehrada, jež by v případě havárie zaplavila kompletně celou obec Bystřička.
 - Jako podpůrná jednotka SDH obce, která by v případě takové havárie plnila specifické úkoly ochrany obyvatelstva a civilní ochrany byly vybrány jednotky obcí Horní Jasenka, Jarcová a Podlesí.
- přehrada Horní Bečva
 - vodní dílo, které by v případě protržení hráze, zaplavilo značnou část území a střed obce Horní Bečva.
 - Jako podpůrná jednotka SDH obce, která by v případě takové havárie plnila specifické úkoly ochrany obyvatelstva a civilní ochrany byly vybrány jednotky obcí Vigantice a Prostřední Bečva.
- přehrada Kolelač
 - přehrada, která by v případě havárie zaplavila část obce Bojkovice. Především průmyslová zóna by byla zasažena. V této zóně je také firma Zeveta, která se zabývá výrobou a vývojem munice.
 - Jako podpůrná jednotka SDH obce, která by v případě takové havárie plnila specifické úkoly ochrany obyvatelstva a civilní ochrany byly vybrány jednotky obcí Pitín, Bzová a Komňa.

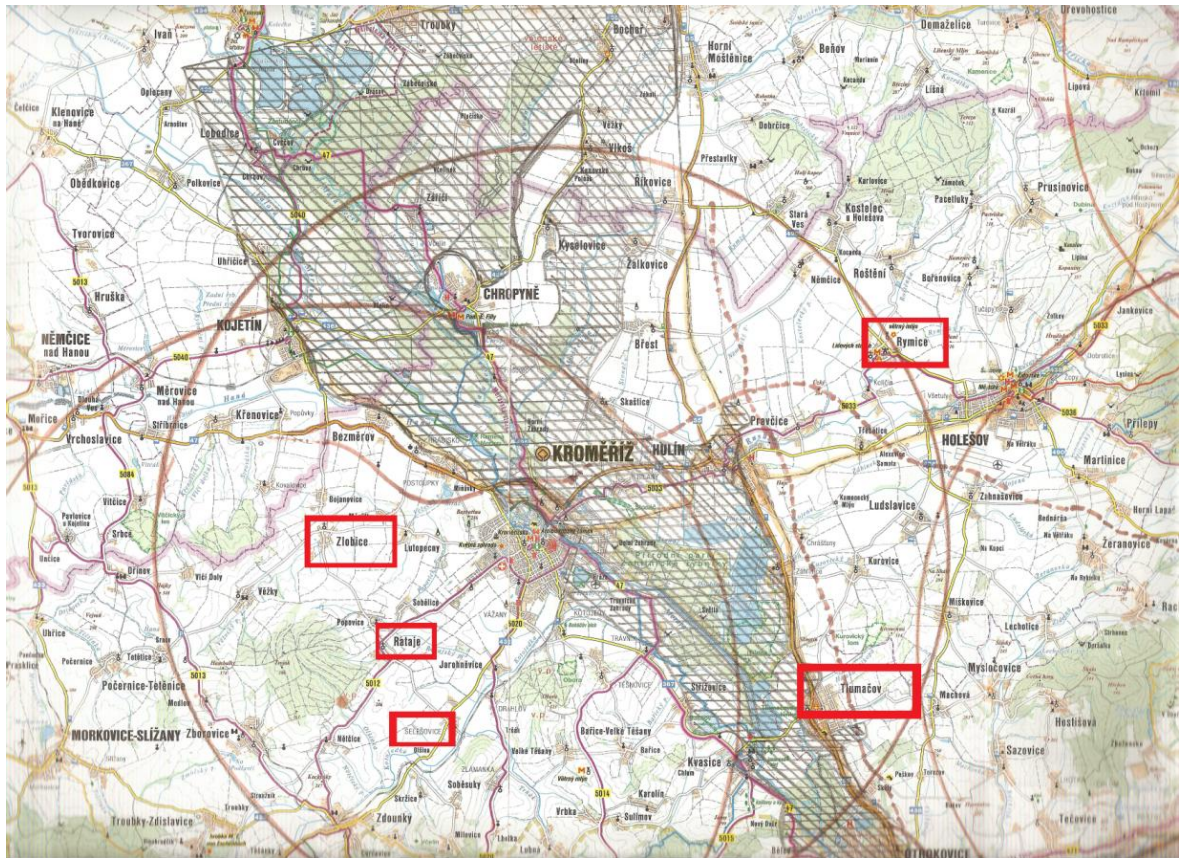
Rizikových vodních děl ve Zlínském kraji je jedenáct. Každé vodní dílo, jež je uvedeno výše, je v případě havárie velkou hrozbou pro život i majetek obyvatel žijící v těsné blízkosti tohoto vodního díla. Proto je u každého vodního díla v blízkosti obec, která zřizuje jednotku PO, jež je odborně proškolená v problematice ochrany obyvatel.

3.3 Předurčení jednotek požární ochrany obcí podle záplavových oblastí

Vytypovány byly oblasti povodí, které jsou ve Zlínském kraji a kde jsou záplavy časté až pravidelné, z důvodu jarního tání sněhu či sezónních trvalých dešťů. Při tomto výběru jednotlivých povodí, se vycházelo ze stoletých vod. Definice stoleté vody spočívá v tom, že jako 100letá povodeň je brána taková povodeň, jejíž kulminační průtok je v dlouhodobém průměru dosažen nebo překročen 1krát za 100 let. Velikou roli zde hraje slovní formulace „v dlouhodobém průměru“. Není tedy žádným pravidlem, že byla-li v dané oblasti zaznamenána stoletá voda, má daná oblast na 100 let klid.

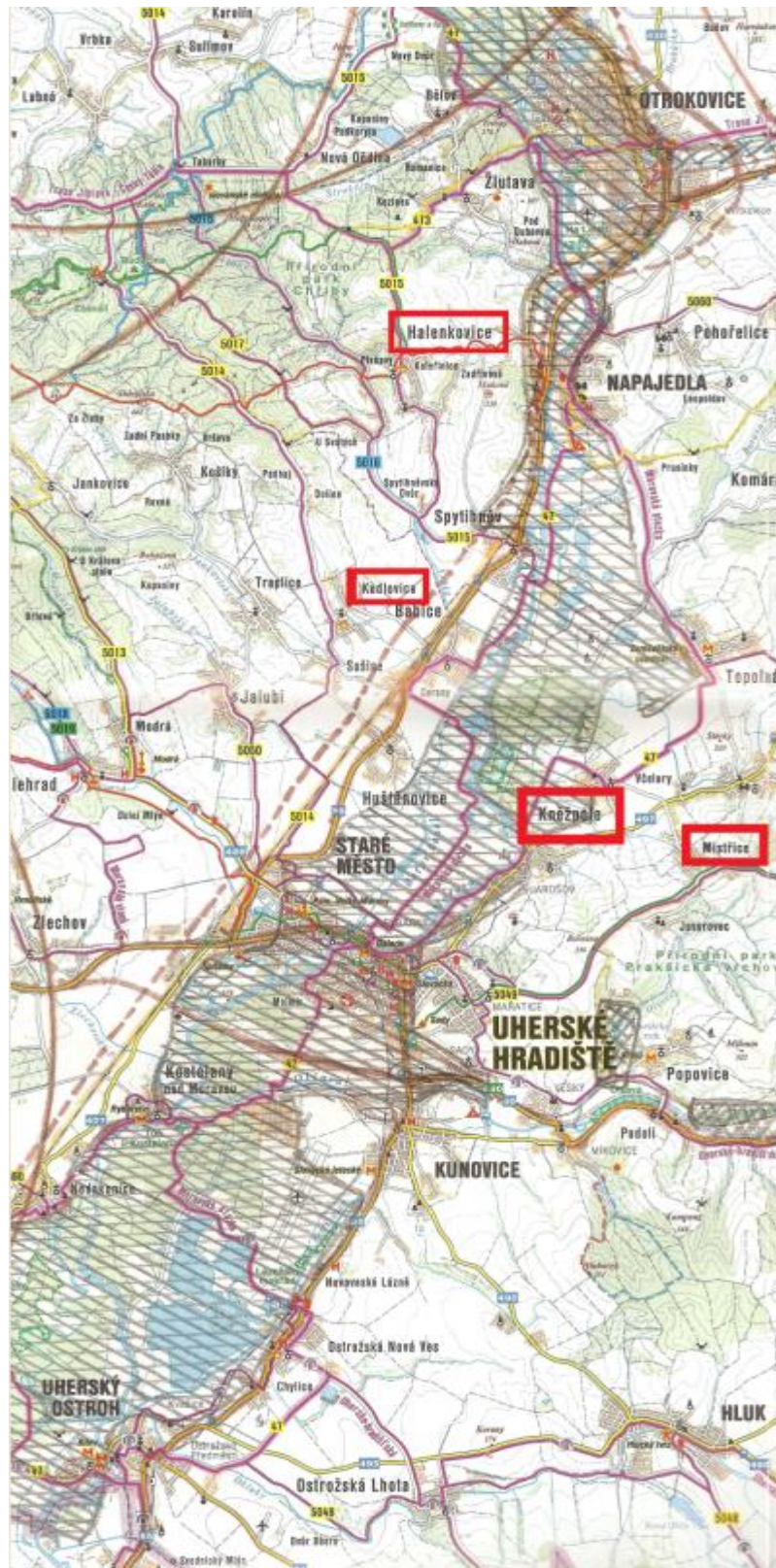
Níže jsou zobrazeny mapy území, kterými protékají konkrétní řeky s vyznačenými místy záplavových oblastí. Místa záplavových oblastí jsou vyznačena šrafovaně. Dále jsou v mapě zaznačeny v červeném obdélníku ty obce, které jsou zřizovateli jednotek SDH obcí, které byly vybrány pro plnění specifických úkolů ochrany obyvatelstva a civilní ochrany Zlínského kraje. Kružnice, které jsou také v mapách umístěny, s problematikou povodí nesouvisí. Tyto kružnice zaznamenávají vzdálenost 10 km od místa, kde je vodní nádrž, nebo provozovatel nakládající s nebezpečnými chemickými látkami.

- povodí Moravy (severní část) – odshora dolů jsou zobrazeny jednotky SDH obcí Rymice, Zlobice, Rataje, Tlumačov a Selešovice.

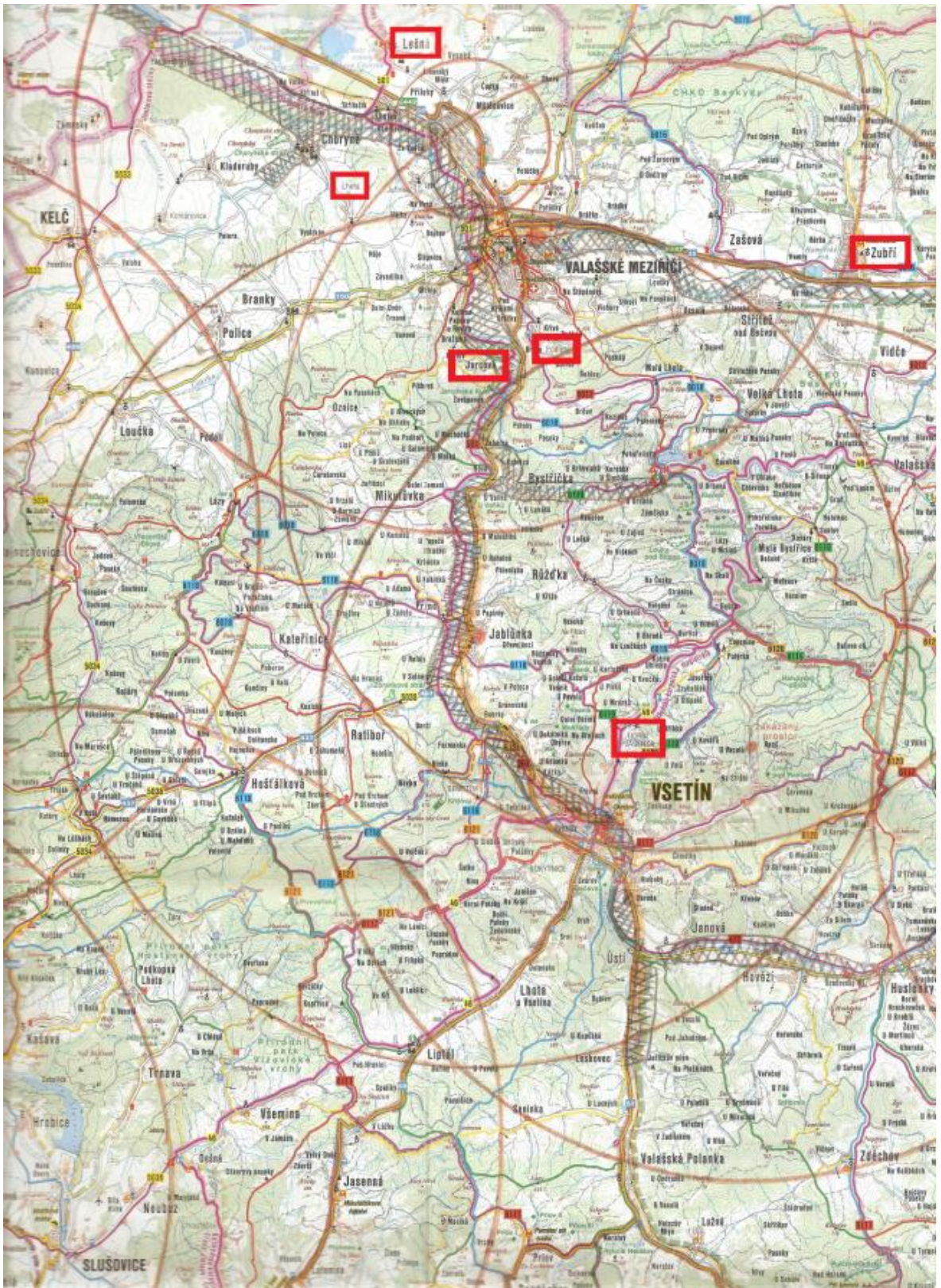
Obr. 3. Mapa povodí Moravy ve Zlínském kraji – severní část

- povodí Moravy (jižní část) - odshora dolů zobrazeny jednotky SDH obcí Halenkovice, Kudlovice, Kněžpole a Místřice.

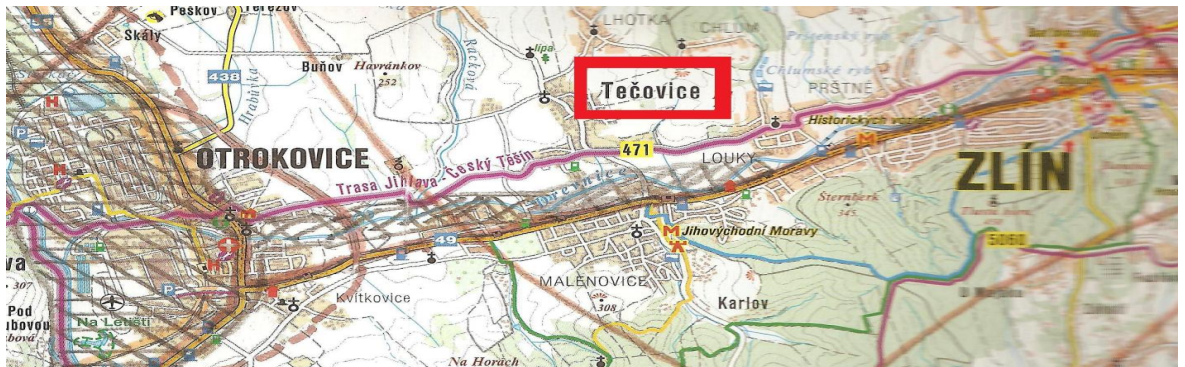
Obr. 4. Mapa povodí Moravy ve Zlínském kraji – jižní část

- povodí Bečvy – odshora dolů jsou zobrazeny jednotky SDH obcí Lešná, Lhota, Zubří, Podlesí a Jarcová.

Obr. 5. Mapa povodí Bečvy ve Zlínském kraji

- povodí Dřevnice – jednotka SDH obce Tečovice.

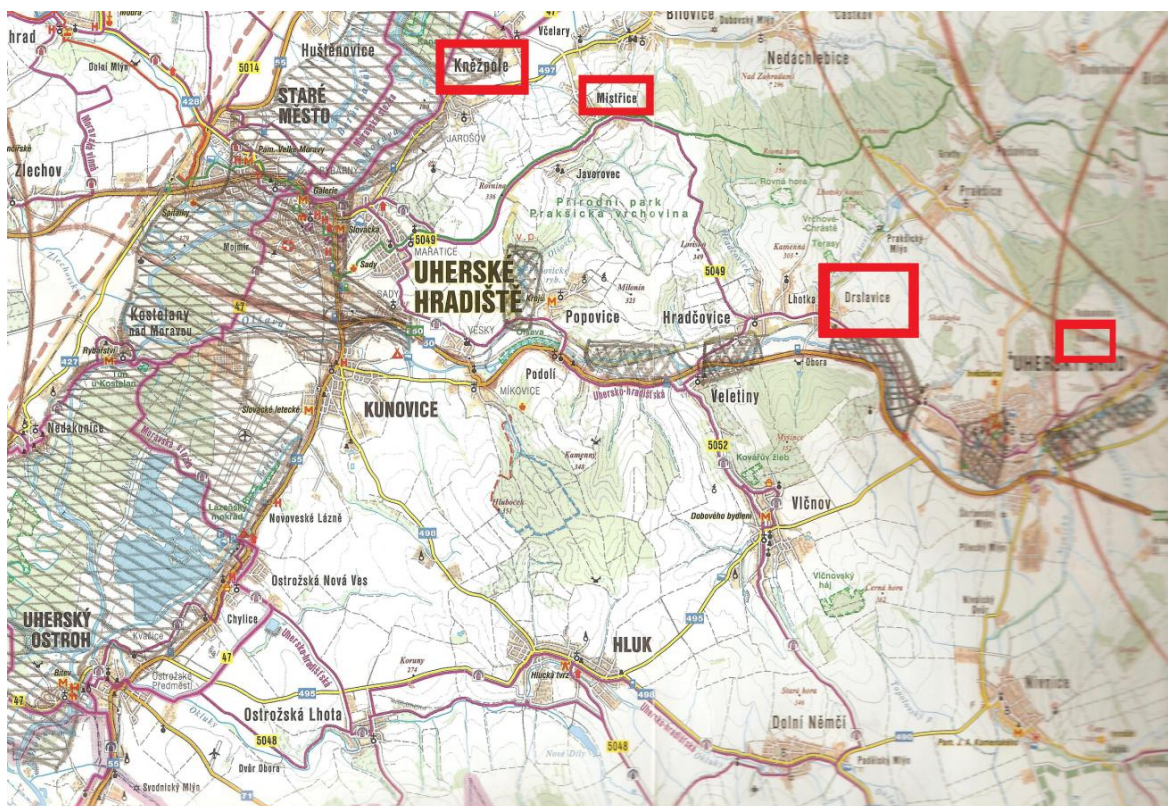
Obr. 6. Mapa povodí Dřevnice ve Zlínském kraji

- povodí Vlárý – odshora dolů jsou zobrazeny jednotky SDH obcí Lidečko, Brumov-Bylnice a Pitín.

Obr. 7. Mapa povodí Vlárý ve Zlínském kraji

- povodí Olšavy a Štávnice – odshora dolů jsou zobrazeny jednotky SDH obcí Kněžpole, Mistřice, Drslavice a Těšov.

Obr. 8. Mapa povodí Olšavy a Štávnice ve Zlínském kraji

3.4 Předurčení jednotek požární ochrany obcí podle oblastí s významnými dopravními uzly

Dopravní uzly samy o sobě skýtají velkou hrozbu dopravní havárie. Ostatně dopravní nehody jsou druhou nejčastější příčinou zásahu hasičských jednotek, ale i dalších hlavních složek IZS. Počet zásahů všech typů JPO Zlínského kraje, z důvodu dopravních nehod byl v roce 2010 vyčíslen hodnotou 874 zásahů. To znamená více jak 2 zásahy denně. Z hlediska počtu zásahů ve Zlínském kraji měly více zásahů havárie typu „technické havárie“. Mezi různé kategorie dopravních uzlů řadíme:

- Silniční uzly
- Rychlostní komunikace
- Železniční uzly

Silniční uzly – oblasti s největšími silničními uzly ve Zlínském kraji a s tím i spojené větší riziko dopravních komplikací a nehod jsou logicky v městech, která patří mezi největší v kraji.

- Zlín
- Otrokovice
- Uherské hradiště
- Valašské Meziříčí

Rychlostní komunikace – Rychlostní komunikace jsou z hlediska počtu dopravních nehod nejbezpečnějšími silničními komunikacemi. Je to dáno jejich povahou velké přehlednosti s minimálním úsekem nepřehledných míst. Také tu nejsou žádné zatáčky jako na běžné silnici. Ačkoliv je na tomto typu silnice oproti jiným typům silnic nejméně dopravních nehod, jejich závažnost je z důvodu veliké rychlosti automobilů podstatně vyšší, než na silnicích jiných tříd.

Ještě na začátku minulého roku, nebyla ve Zlínském kraji žádná rychlostní komunikace. V průběhu roku 2010 se dostavěly a otevřely rychlostní komunikace z Kroměříže do Brna, a v další etapě pak z Kroměříže do Zlína. V horizontu pěti let by se měla dálnice dále rozrůst. Jedna část dálnice by měla směřovat z Kroměříže ve směru na Vizovice, kolem Holešova a Fryštáku. Druhá část dálnice by měla navázat na pokračování ze Zlína směrem na Uherské Hradiště, kvůli jejímu napojení na dálnici v Břeclavi.

Železniční uzly – Železniční doprava patří z hlediska nehodovosti mezi bezpečné prostředky pro cestování, nebo dopravní obsluhu. Nehod na železnici je podstatně méně, než nehod na silnicích. Přesto však, když už se nehoda na železnici stane, její následky jsou ve většině případů tragické a katastrofální. Mezi důležité železniční uzly ve Zlínském kraji patří Valašské Meziříčí, Hulín, Staré Město a Brumov-Bylnice.

V této kapitole analyzují oblasti, které mají největší možné potencionální riziko v oblasti ohrožení obyvatelstva a majetku. Každou tuto oblast bylo nutné zajistit jednotkou SDH obce ve smyslu připravenosti na možné nebezpečí a přípravy na zdolání mimořádné události. Vzhledem k finančním možnostem HZS Zlínského kraje, nebylo možné připravit všechny jednotky SDH obcí v katastru kraje. Naštěstí se podařilo vybrat takové jednotky SDH obcí, aby bylo možné pokrýt celé území kraje z hlediska časové dostupnosti. Prakticky to znamená, že jedna jednotka SDH obce může být nasazena k plnění specifických úkolů ochrany obyvatel v případě povodní, ale i v případě havárie podniku, nakládajícím s nebezpečnými chemickými látkami. Příkladem může být například jednotka SDH obce Jarcová, kdy díky svému geografickému umístění je tato jednotka připravena zasáhnout v případě povodně řeky Bečvy, záplavou z vodního díla Bystřička i v případě havárie podniků ve Valašském Meziříčí. Ovšem z důvodu zatím malého množství vybraných jednotek ve Zlínském kraji, které je potřeba proškolit v oblasti plnění specifických úkolů ochrany obyvatel a civilní ochrany, je při mimořádné události možnost povolání těchto jednotek z jednoho konce kraje na druhý. Znamená to tedy, že není pravidlem, aby jednotka vybraná ke školení zasahovala pouze v oblastech kam to má z časového hlediska blízko. Tyto jednotky může HZS kraje povolát v případě potřeby tam, kam uzná za vhodné.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 PŘÍPRAVA A ŠKOLENÍ JEDNOTEK POŽÁRNÍ OCHRANY OBCÍ KATEGORIE JPO V VE ZLÍNSKÉM KRAJI

Ochrana obyvatelstva a civilní ochrana v podání HZS i jednotlivých jednotek HZS je v ČR na úrovni, která je srovnatelná, ne-li vyšší než v jiných státech Evropy. Její obsah je natolik důležitý, že stát vynaložil nemalé finanční prostředky za účelem zdokonalení této ochrany. A protože tuto ochranu zabezpečují nejen profesionální hasiči, ale i hasiči z řad dobrovolných, je logické, a smysluplné, že ministerstvo vnitra přistoupilo na školení dobrovolných hasičů za účelem zvýšení jejich odborných znalostí právě v oblasti ochrany obyvatelstva a civilní ochrany.

4.1 Výběr jednotek požární ochrany obcí

Jelikož školení jednotek PO obcí kategorie JPO V bylo celorepublikově prováděno pouze na základě dobrovolnosti samotných jednotek, krajské ředitelství muselo nejprve požádat zřizovatele jednotek, zda svoji jednotku JPO V do programu školení zařadí, či nikoliv. Zřizovatelem u obcí je logicky zastupitelstvo obce, tudíž pracovníci krajského ředitelství HZS krajů své záměry s JPO obce museli konzultovat se starostou a zastupitelstvem obce. Ve Zlínském kraji se představa odborně zdatnějších JPO setkala s kladnou odezvou oslovených starostů obcí a na žádost od krajského ředitelství HZS kraje odpovídala ve většině případů kladně. Je pravdou, že se našly i takové obce, které zapojení své JPO do tohoto projektu zamítly. Důvody, které je k tomuto kroku vedly, nejsou známy, protože starostové obcí svoje rozhodnutí ani odůvodňovat nemuseli. Takových obcí, které odmítly spolupráci s HZS Zlínského kraje, v tomto projektu naštěstí bylo minimálně a pracovníci krajského ředitelství HZS tyto jednotky bez větších obtíží nahradili jednotkami obce jiné.

Starostové obcí samozřejmě svůj záměr o zařazení JPO do školicího programu konzultovali se členy své jednotky, a pokud i sama jednotka se tohoto školení chtěla zúčastnit, nebyl důvod účast na školení odmítnout.

Jakmile JPO obce potvrdila krajskému ředitelství HZS Zlínského kraje svoji účast na školení, pracovníci krajského ředitelství HZS Zlínského kraje již nadále svoji komunikaci ohledně školení a praktické přípravy směřovali na velitele JPO. Starosta obce již nemusel být v této záležitosti zapojován do školicího programu.

4.2 Vytvoření plánu školení

Program školení, délka trvání školení, zaměření na podrobnější přípravu a forma realizace školení byla zcela v režii pracovníků krajských ředitelství HZS krajů. Ministerstvo vnitra v této problematice samozřejmě vydalo seznam témat a doporučené učební osnovy, které by se měly na školení probrat, ale hlubší či okrajové zaměření na určitá témata už posuzoval samotný školitel. Taktéž ministerstvo vnitra stanovilo délku školení na dobu 16 hodin, ale pokud školitel chtěl určité téma probrat hlouběji než jiné, čas si zvolil dle svého uvážení. Samozřejmě ve smyslu delší doby trvání kurzu školení. A vzhledem k tomu, že školení se mělo týkat témat ohledně plnění specifických úkolů ochrany obyvatelstva a civilní ochrany, témata školení byly vybrány právě z této problematiky.

4.3 Školení jednotek požární ochrany obcí

Samotné školení JPO obcí bylo realizováno formou teoretické i praktické výuky témat, která byla pečlivě vybrána pracovníky ministerstva vnitra i odborníky z řad HZS. Délka trvání školení byla stanovena dobou 16 hodin, a proto bylo nutné školení rozdělit na více dní. V praxi to znamenalo, že školení trvalo 2 dny, aby samotní členové JPO obcí byli po celou dobu školení plně koncentrováni na danou problematiku, školilo se ve dvou etapách. Ve Zlínském kraji byly na toto školení vybrány dny pátek a sobota. To protože členové JPO obcí kategorie JPO V jsou „dobrovolní hasiči“ a musí přes den navštěvovat své zaměstnání, bylo nutné školení provést v jednom týdnu. HZS Zlínského kraje poskytovalo všem účastníkům školení řádnou omluvu z jejich civilního zaměstnání, aby jejich zaměstnavatele ujistilo o nezbytnosti účasti na školení.

Hlavním cílem školení, je připravit účastníky teoreticky a částečně prakticky v rozsahu nezbytném pro výkon služby v oblasti ochrany obyvatelstva.

4.3.1 Teoretické školení

Teoretická výuka pro členy JPO V ve Zlínském kraji probíhala na stanicích ve Zlíně a Otrokovicích. Školila se témata z oblasti ochrany obyvatelstva a civilní ochrany, protože právě na tuto problematiku se předurčené jednotky měly zaměřit.

Školit JPO na témata v oblasti hasebních prací, zdolávání požárů a zásahů u dopravních nehod nebylo třeba, protože s těmito situacemi se jednotka setkává tak často, že jejich zvládnutí už pro ně není nijak organizačně obtížné. Ale činnosti jako jsou např. evakuace obyvatelstva, varování a informování obyvatelstva jsou pro JPO V relativně neznámou oblastí. Jejich znalosti v této problematice jistě nejsou na takové úrovni, jakou mají profesionální hasiči, což je na druhou stranu logické, protože dobrovolní hasiči se tomuto odvětví nemají možnost věnovat většinu svého času. Avšak aby profesionální hasiči se mohli v době zásahu věnovat těm prvořadým záležitostem jako hašení ohně, evakuace obyvatel z hořících objektů atd. bylo nutné se postarat o to, aby „druhořadé“ avšak neméně důležité úkoly mohly s profesionálními znalostmi vykonávat podpůrné jednotky zásahu. Těmito podpůrnými jednotkami jsou myšleny právě JPO V. Obsah školení jednotek JPO V se tedy týkal činností, které se nevykonávaly často, o to více ovšem byl kladen důraz na kvalitu zásahu. Členové JPO obcí byli proto školeni z témat:

- stručná charakteristika zákonů a prováděcích právních předpisů,
- varování a informování obyvatelstva,
- evakuace obyvatelstva,
- nouzové přežití obyvatelstva a humanitární pomoc,
- nebezpečné látky a ochrana jednotlivce při úniku nebezpečných látek,
- provádění záchranných a likvidačních prací,
- posttraumatická péče o postižené obyvatelstvo.

Stručná charakteristika zákonů a prováděcích právních předpisů - Na úvod školení byly všichni zúčastnění poučeni o zákonech, jimž se právě činnost jejich dobrovolné aktivity podřizuje:

- zákony č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému,
- zákon 240/2000 Sb., o krizovém řízení,
- vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému,
- vyhláška č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva,

- vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany,
- objasnění pojmů mimořádná událost, civilní ochrana, ochrana obyvatelstva, záchranné práce, likvidační práce.

Dále v tomto bloku školení byli členové JPO obcí seznámeni s jednotlivými druhy krizových stavů. Délka školení tohoto bloku byla stanovena dobou 1 hodina. Cílem školení tohoto bloku o zákonech nebyla myšlenka, že by členové JPO V uměli nazpaměť zákony. Cílem měla být jejich informovanost a prohloubení znalostí v této oblasti. Od dobrovolných hasičů obcí totiž nikdo nečeká, že by uměli nazpaměť všechny zákony, kterými se řídí, ale alespoň znalost těch základních předpisů za zákona jim prospěje jak v jejich profesi, tak v očích veřejnosti.

Absolvent školení je seznámen s postavením ochrany obyvatelstva a civilní ochrany v mezinárodním právu. Zároveň je seznámen se základní legislativou koncepcí ochrany obyvatelstva.

Varování a informování obyvatelstva – varování je jedním ze základních opatření ochrany obyvatelstva v případě vzniku mimořádné události nebo krizové situace. Podle ustanovení § 10 odst. 2 písm. c) zákona o IZS zabezpečuje varování hasičský záchranný sbor kraje. Podle ustanovení § 15 odst. 2 písm. c) téhož zákona zajišťují varování osob před hrozícím nebezpečím obecní úřady.

- vysvětlen rozdíl mezi varováním a vyrozuměním,
- typy koncových prvků, dálkově a místně ovládané prvky varování a vyrozumění,
- prostředky využívané k varování obyvatelstva,
- varovný signál „Všeobecná výstraha“, odlišnost varovného signálu od signálů ostatních, jako jsou např. signály k ověření provozuschopnosti sirén a „Požární poplach“,
- způsob ověřování provozuschopnosti systému varování,
- tísňová informace, její předání a obsah,
- činnost obyvatelstva po vyhlášení varovného signálu,
- odpovědnost za provedení varování obyvatelstva v obci.

Důraz byl kladen na výhodu znalosti místních podmínek v podobě znalosti způsobů a míst odkud se standardním způsobem provádí varování a informování obyvatelstva, znalost možných překážek při varování jako např. neslyšící a cizinci. Přítomní členové JPO V byli také informováni o způsobu, jakým se udělují dotace obcím na budování systému varování a vyrozumění. Délka školení tohoto bloku stanovena dobou 1 hodina. Absolvent tohoto tématu školení zná způsoby varování a vyrozumění, varovný signál a činnost obyvatelstva po vyhlášení varovného signálu.

Evakuace obyvatelstva – evakuace je souhrn opatření zabezpečujících přemístění (odsun) osob, hospodářského zvířectva a věcných prostředků v daném pořadí priority, z prostoru ohroženého mimořádnou událostí na jiné území a je brána jako jeden ze základních způsobů ochrany obyvatelstva. Evakuace se vztahuje na všechny osoby v místech ohrožených mimořádnou událostí do místa, kde je možno obyvatele nouzově ubytovat a stravovat. Pro jejich věci je samozřejmě připravené skladování.

- obsah pojmu evakuace a její podoby (rozlišení podle doby trvání, počtu evakuovaných),
- postup při evakuaci (vznik mimořádné události, varování, rozhodnutí o evakuaci, vyzvání k evakuaci, evakuace),
- evakuační zavazadlo,
- zásady opuštění bytu při nařízené evakuaci,
- zapojení složek IZS do evakuace (zabezpečení evakuace),
- úloha krizového štábu při evakuaci,
- zvláštnosti provádění a zabezpečení evakuace v rámci povodňové ochrany,
- podíl jednotek SDH při evakuaci obyvatelstva,
 - poskytování občanům informací k přípravě evakuačního zavazadla a k zásadám opuštění bytu,
 - podílení se na vybavení evakuačního střediska.

Absolvent tohoto tématu školení zná zásady postupu při poskytování úkrytů a způsob evakuace. Dále je obeznámen s orgány pro řízení evakuace

Nouzové přežití obyvatelstva a humanitární pomoc – nouzovým přežitím je vlastně dočasný způsob přežití obyvatelstva, které postihla mimořádná událost. Opatření nouzového přežití navazují na evakuaci obyvatelstva z postiženého území nebo jsou realizována přímo v prostoru ohroženém následky mimořádných událostí. Každý kraj má ve svém havarijním plánu zakomponované opatření nouzového přežití. Témata jež se školila byla následující:

- pojem nouzové přežití,
- nouzové ubytování a stravování evakuovaných osob,
- nouzové zásobování potravinami, pitnou vodou, základních služeb obyvatelstvu a dodávky elektrické energie,
- humanitární pomoc,
- informace o použitelnosti skladů humanitární pomoci HZS,
- podíl jednotek PO na humanitární pomoci obyvatelstvu a zajištění podmínek pro jeho nouzové přežití,
- znalost základních norem stravovacích dávek a spotřeby pitné vody pro obyvatelstvo.

Absolvent školení zná způsoby nouzového přežití obyvatelstva zásobování potravinami a pitnou vodou. Dále umí poskytovat a přijímat humanitární pomoc.

Nebezpečné látky a ochrana jednotlivce při úniku nebezpečných látek – K individuální ochraně jednotlivce před účinky nebezpečných škodlivin při mimořádných událostech se využívají prostředky k ochraně dýchacích cest, očí a povrchu těla. Tyto prostředky jsou za dané situace většinou zhotoveny za pomoci improvizace. Jedná se především o nástroje či věci, které je možno připravit si svépomocí z dostupných prostředků a které alespoň částečně nahrazují prostředky individuální ochrany.

- nejčastější nebezpečné látky, jejich rozpoznání a první pomoc,
- možné zdroje ohrožení v místních podmínkách (zimní stadion, úpravna vody atd.),
- varování obyvatel při úniku nebezpečných látek,
- rozpoznání úniku nebezpečných látek,

- základní zásady činnosti jednotek PO při úniku nebo nálezu nebezpečné látky,
- stanovení předběžné nebezpečné zóny,
- ochrana před nebezpečnými látkami (oděv, stavby, úkryty).

Absolvent školení zná druhy prostředků improvizované ochrany a jejich použití, zároveň zná a umí použít prostředky individuální ochrany.

Provádění záchranných a likvidačních prací – pro řešení mimořádných událostí jsou plněny úkoly a opatření, které nazýváme souhrnným názvem záchranné a likvidační práce. Tyto jsou v zákoně rozděleny a definovány jako záchranné práce, tj. činnosti k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí a vedoucí k přerušení jejich příčin, a likvidační práce, tj. činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí.

- pohyb ve výškách, jištění druhé osoby,
- nebezpečí infekce, ohrožení ze zvířat, pádu, zasypání, utonutí, intoxikace,
- základní materiály konstrukce budov a staveb, fyzikální vlastnosti stavebních hmot, půdy,
- provádění základních ženíjních prací a odstraňování stavebních sutin,
- zabezpečování stavebních konstrukcí budov (nosná část a plášť střech) narušených větrem a krupobitím,
- odstraňování polomů a vývrátů.

Na úseku povodňové ochrany

- organizace povodňové ochrany,
- druhy povodní,
- činnost povodňové komise,
- poskytování informací o místech v katastru své obce, ve kterých hrozí nebezpečí vzniku povodně,

- odstraňování překážek z vodního toku a následků povodní v obytných a veřejných prostorech,
- poskytování informací o zásadách použití vysoušečů.

Posttraumatická péče o postižené obyvatelstvo – vysvětleny zásady komunikace s osobami postiženými mimořádnou událostí.

Výše uvedená témata školení v teoretické rovině, byla probírána tak, aby si účastníci školení zapamatovali důležité informace, které v případě zásahu budou moci využít ku prospěchu společnosti. Teoretická příprava je také důležitým informačním pilířem v návaznosti na praktické školení.

4.3.2 Praktické školení

Na rozdíl od teorie, bylo praktické školení organizováno přímo v terénu, aby simulační podmínky školení byly co nejvíce přiblíženy realitě. Teorie sama o sobě je důležitá, ale bohužel nedostačující. Při zásahu JPO, kdy hasiči jsou pod velkým stresem, není čas hledat v hlavě instrukce, které se kdysi samotní hasiči učili při teoretickém školení na danou problematiku. Určité situace si vyžadují velmi rychlý sled organizačních a zásahových postupů. Právě pro tyto situace, je praktické školení a následně i cvičení jednotek nástroj, který je nedocenitelný. Když si členové JPO přímo vyzkouší, jak se v praxi má konkrétně co dělat, při samotném zásahu pak mají již zkušenosti, které mohou uplatnit. Samozřejmě, že co zásah, to jiná situace. Mimořádné události totiž nebývají ve všech ohledech nikdy stejné. Ovšem pokud má člen požární jednotky už s danou situací zkušenosti, ať už z reálné situace, nebo z praktického školení, vždy je to výhoda, kterou dobrý hasič dokáže plně využít v prospěch celé situace.

Ke každému tématu školení, které proběhlo v teoretické rovině, bylo zapotřebí i praktické části dané problematiky. Proto se praktické školení týkalo opět témat, na které už byli členové JPO obcí proškoleni teoreticky.

Varování a informování obyvatelstva – v teoretické části byly vysvětleny informace, jak, kde a za jakých podmínek se varuje obyvatelstvo. V praktické části se školení jedinci přímo seznámili s typy koncových prvků varování. Přímou v terénu si zkusili ověřit provozuschopnost systému varování a zároveň se s tímto systémem naučili manipulovat v rámci jejich působnosti.

Evakuace obyvatelstva – bylo názorně předvedeno evakuační zavazadlo, a názorně předvedena obsluha evakuačního střediska. U obsluhy evakuačního střediska byl kladen důraz na způsob a vzhled označení střediska, jakožto evidence osob. Také bylo předvedeno, jak by se mělo pomáhat s evakuací osobám, které jsou pohybu neschopny, nebo nějak omezeny.

Nouzové přežití obyvatelstva a humanitární pomoc – v tomto bloku se prakticky vyzkoušelo zřízení provizorního (stacionárního) místa pro soustředění osob a zajištění péče o ně, po dobu cca 6 hodin. To znamená postavení přístřeší, zajištění tepla a dodávky elektrické energie z elektrocentrály a v neposlední řadě také způsob dodání stravy a pitné vody pro krátkodobé nouzové přežití.

Nebezpečné látky a ochrana jednotlivce při úniku nebezpečných látek – představení nejběžnějších nebezpečných látek, se kterými se můžou při zásahu setkat, aby účastníci školení měli představu o tom, jak látka vypadá, jaký je její charakteristický zápach a jaké jsou její další vlastnosti. V návaznosti na toto téma byli členové JPO seznámeni s prvky individuální ochrany a názorně jim bylo předvedeno, jak se která individuální ochrana používá a pro co je konkrétně určena.

Provádění záchranných a likvidačních prací – praktické školení se týkalo především bezpečnosti práce. Tuto mají hasiči stanovenou v Bojovém řádu jednotek požární ochrany. Nejběžnější úkony při provádění záchranných prací, které bylo možné prakticky proškolit, se týkaly pohybu ve výškách, a pohybu nad volnou hloubkou. Každý hasič v jednotce PO se může při řešení mimořádné události ocitnout v situaci, která se dá charakterizovat jako činnost ve výšce a nad volnou hloubkou. Tomu musí také odpovídat jak odborná příprava, tak vybavení hasiče. Vysvětleny byly postupy a procesy, které při této nebezpečné situaci je třeba dodržovat. Také se školila problematika z oblasti jistění druhé osoby.

V oblasti povodňové ochrany vysvětleny a názorně předvedeny postupy a možnosti zajištění objektu proti vniknutí vody za pomoci jednoduchých a dostupných prostředků.

Dekontaminace osob a techniky – Vysvětleny byly druhy dekontaminace. Dále si účastníci školení zkusili sami postavit dekontaminační stan a obsluhovat dekontaminační vozidlo. Detailně byl proškolen systém dekontaminace osob, aby se nestalo, že osoba, která již byla dekontaminována, přišla do styku s osobami, které ještě dekontaminovány nebyly. Mnoho školených dobrovolných hasičů vidělo a pracovalo s technikou vůbec poprvé v životě a tímto praktické školení nabývá na své důležitosti. Až tito dobrovolní hasiči přijdou do styku s onou technikou přímo při zásahu, budou už alespoň dostatečně vědět, jak se s danou technikou zachází. Každá minuta, která je při zásahu ušetřena na úkor neznalostí obsluhy techniky je velmi důležitá.

4.4 Cvičení jednotek požární ochrany obcí

Pro uvedení získaných informací z teoretického a praktického školení do praxe, je cvičení nejučinnější a nejlepší formou praktické aplikace těchto poznatků. Největším přínosem praktického cvičení, je poznání situace na vlastní kůži, za předpokladu, že pokud něco selže, neohrozí se tím žádný život či majetek jako při opravdovém zásahu. Právě při cvičení mají jednotky možnost nasimulování celého zásahu za reálných podmínek. Vyzkouší si spolupráci s ostatními JPO obcí, se složkami IZS a jinými subjekty, které je nutno do dané situace zapojit. Cílem cvičení bývá především ověření a mapování koordinace mezi jednotlivými složkami IZS a dále dílčí procvičení taktického postupu dle povahy cvičení.

V roce 2009 bylo naplánováno cvičení složek IZS v obci Vizovice. Tématem cvičení byl masivní únik plynu z hlavního uzávěru plynu v kotelně ZŠ Vizovice. Únikem byly zamořeny prostory kotelny a přilehlých tříd a tělocvičny. Hrozilo nebezpečí výbuchu a další zamoření prostor školy. Do tohoto cvičení byly zapojeny všechny hlavní složky IZS Zlínského kraje, jednotka SDH obce Neubuz, město Vizovice, základní škola Vizovice, určený dopravce a vytypované rekreační středisko.

Úkoly pro účastníky cvičení:

- HZS Zlínského kraje
 - Zabezpečení koordinace činnosti složek IZS,
 - spolupráce s krizovým štábem obce, základními i dalšími složkami IZS,
 - procvičení funkčnosti psychologického zabezpečení,

- příprava a provedení prezentace v rámci preventivně výchovné činnosti ve své odborné působnosti.
- Policie České republiky, krajské ředitelství Zlín
 - Zabezpečení ostrahy určených prostorů,
 - řízení dopravy na teritoriu probíhajícího cvičení,
 - zajištění doprovodu při evakuaci do místa nouzového ubytování,
 - příprava a provedení prezentace v rámci preventivně výchovné činnosti ve své odborné působnosti.
- ZZS Zlínského kraje
 - Zabezpečení zdravotnického dozoru – 1 výjezdové vozidlo s osádkou,
 - příprava a provedení prezentace v rámci preventivně výchovné činnosti ve své odborné působnosti.
- SDH JPO5 obce Neubuz
 - Příprava stanů a dalších prostředků k provedení prezentací,
 - podílení se na opatřeních při přemístění dětí do kulturního domu i v něm,
 - vedení evidence osob v místě nouzového ubytování.
- Město Vizovice
 - Zabezpečení činnosti BRM a KŠ,
 - zabezpečení prostřednictvím místního rozhlasu informování obyvatelstva o probíhajícím cvičení k zamezení paniky,
 - řízení evakuace, povolání dopravních prostředků prostřednictvím KOPIS,
 - zajištění místa pro evakuaci dětí (rekreační středisko),
 - zajištění stravy pro evakuované osoby prostřednictvím rekreačního střediska určeného k nouzovému ubytování,
 - zabezpečení prostorů pro dočasné soustředění evakuovaných dětí,
 - koordinace preventivně výchovné činnosti.

- Základní škola Vizovice
 - Zajištění přípravy jmenných přehledů evakuovaných dětí a doprovodu,
 - zabezpečení pedagogického dozoru při provádění evakuace žáků a při jejich návratu,
 - zabezpečení pedagogického dozoru v místě dočasného soustředění žáků,
 - zabezpečení pedagogického dozoru v místě nouzového ubytování (vytypované rekreační středisko).
- ČČK Zlín
 - Spolupráce se ZZS Zlínského kraje při zabezpečování zdravotnického dozoru,
 - příprava a provedení prezentace v rámci preventivně výchovné činnosti ve své odborné působnosti.
- Určený dopravce
 - Zabezpečení přepravy evakuovaných dětí s doprovodem do místa nouzového ubytování dle pokynů krizového štábu města Vizovice.
- Vytypované rekreační středisko
 - Zabezpečení nouzového ubytování dětí a doprovodu dle požadavků a pokynů krizového štábu města Vizovice,
 - zajištění přípravy a výdeje stravy ubytovaným osobám dle požadavků a pokynů krizového štábu města Vizovice.

Cíle cvičení:

- Prověření funkčnosti ohlašovny požáru,
- prověření připravenosti a akceschopnosti jednotek PO,
- procvičení taktických postupů při zásahu,
- prověření taktických postupů při poskytování první pomoci,
- prověření součinnosti s krajským operačním a informačním střediskem,
- ověření funkčnosti krizového štábu města Vizovice při řešení krizové situace na teritoriu obce,

- ověření koordinace zasahujících složek IZS při řešení krizové situace,
- ověření možnosti zabezpečení evakuace za použití dohodnutých dopravních prostředků,
- ověření možnosti ubytování a stravování evakuovaných osob v předurčených místech nouzového ubytování (evakuačních střediscích),
- ověření použití předurčené JPO-V SDH k plnění úkolů ochrany obyvatelstva.

Obr. 9. Značení stanovišť při výcviku JPO

Vyhodnocení cvičení:

Vyhodnocení jako takové prokázalo, že všechny cíle, jež měly být splněny, splněny byly. Všechny cíle, jež byly sledovány, byly vyhodnoceny kladně, s důrazem na přínos poznatků pro všechny zúčastněné. Bylo ověřeno, že předurčený dopravní podnik je schopen zabezpečit přepravní prostředky v souladu s „Dohodou o poskytnutí osobní a věcné pomoci“ uzavřenou s HZS Zlínského kraje.

Byla prokázána schopnost okamžité reakce předurčeného střediska pro náhradní ubytování a nouzové stravování, na požadavek krizového štábu dle vzniklé krizové situace, bez předchozího projednání požadavku. Z výsledků a přístupu určených členů JPO obcí je zřejmé, že předurčení k plnění úkolů ochrany obyvatelstva má smysl a splňuje účel, pro nějž byly JPO-V předurčeny. Mimo kladné věci, se ale také podařilo nalézt takové poznatky, které žádoucí rozhodně nebyly. Na funkčnost zásahu však naštěstí neměly zásadní vliv. Bylo zjištěno, že při zasedání krizového štábu, není jednací místnost vybavena dostatečným počtem zásuvek pro počítače a jiná zařízení, usnadňující řízení a koordinaci zásahu. Dále bylo zjištěno, že většinu organizačních úkolů bylo svěřeno tajemníkovi bezpečnostní rady a v důsledku toho, neměla tato osoba dostatečný prostor pro organizování činnosti krizového štábu.

Na základě vyhodnocovací zprávy byla pro všechny zjištěné nedostatky učiněna nápravná opatření, aby se tyto konkrétní nežádoucí jevy v budoucnu eliminovaly. A právě toto je podstatou a kladným přínosem cvičení ochrany obyvatel. Naleznou se slabá místa celého zásahu, aniž by to mělo vliv na ohrožení života, zdraví nebo majetku. Do budoucna by tyto zjištěné nedostatky měli být uzavřeny kapitolou a nastat by již neměly.

4.5 Závěr školení jednotek požární ochrany obcí

Poslední součástí školení, byl závěrečný test, který museli všichni účastníci absolvovat. Test byl zaměřený na okruh témat, která se probírala na školení a troufám si říci, že otázky byly velmi snadné. Témata, která byla v testu, by každý hasič, i dobrovolný měl umět. Test obsahoval 20 otázek se čtyřmi možnými odpověďmi, z nichž jen jedna byla správná a nevyskytovaly se zde otázky typu „Jaké je složení krajského ředitelství HZS, jaké je jméno ministerstva vnitra atd.“, ale obsahem byly takové otázky, které jsou pro práci a výkon dobrovolných hasičů opravdu věcné a důležité.

Troufám si tedy říci, že test byl vytvořen lidmi, kteří naštěstí rozumí své práci, a vědí, co je důležité pro posílení odbornosti členů JPO obcí. Výsledky testu mi sice nebyly známy, ovšem úspěšně prošel tímto testem každý účastník. Tím nemůžu říci, že každý měl jistě všechny odpovědi správně. Pro úspěšné absolvování kurzu nebylo totiž nutné splnit test na sto procent. Prostor na chyby byl zde povolen hodnotou 80 procent. Jakmile bylo školení úspěšně ukončeno, obdržel každý účastník osvědčení o absolvování kurzu.

5 PŘÍNOS ŠKOLENÍ A ANALÝZA PŘIPRAVENOSTI JEDNOTEK POŽÁRNÍ OCHRANY OBCÍ

Výše uvedené školení, jak praktické tak i teoretické, je z hlediska organizačního i finančního zajištění velmi nákladné a náročné. A proto se po takovémto školení od absolventů očekává, že si ze školení odnesou poznatky, informace a zkušenosti, které v budoucnu ve své dobrovolné aktivitě využijí ve prospěch ochrany majetku a obyvatel. Školení bylo prováděno za účelem přínosu pro absolventy a tedy i pro společnost. Jako přínos pro absolventy i společnost lze uvést praktické školení postupů při mimořádných událostech. Přínosem je také absolvování cvičení, kde si dobrovolní hasiči na vlastní kůži vyzkoušeli zásah se vším, co k němu patří. Vše, co se účastníkům školení vryje do paměti a vše co se naučí, bude v budoucnu a při ostrém zásahu neocenitelnými poznatky a zkušenostmi. A jak se říká, „těžko na cvičišti, lehce na bojišti“. Jestli se tento záměr HZS ČR povedl či ne, budu posuzovat v následujících kapitolách práce.

5.1 Zvýšení odbornosti členů jednotek požární ochrany obcí

Jednoznačným přínosem školení, je zvýšení odbornosti členů JPO obcí. Pro mladé členy dobrovolných hasičů to mohou být vůbec první odborné a praktické znalosti, se kterými přišli do styku. A mají-li mladí členové sbírat zkušenosti a znalosti, je tato forma výuky asi tou nejlepší cestou. Samotné školení totiž vedou zkušení odborníci, kteří vědí, co je třeba naučit a na jaké témata je nutno se zaměřit. Pro hasiče, kteří vykonávají službu v dobrovolné jednotce obce už dlouho, jsou tato školení taky velmi přínosná. Někteří si myslí, že už umí vše a že školení jsou pro ně už zbytečná, ovšem opak je pravdou. V dnešní době, jde technika spojená s výkonem služby u hasičských sborů mílovými kroky vpřed. A tak metody, nebo technika, které se používaly např. před pěti lety, jsou v dnešní době už zastaralé, právě z důvodu moderního vývoje. Opomeneme-li techniku, občas se mění také zákony a vyhlášky, jež souvisejí s požární tematikou. Všechny tyto novinky a změny jsou součástí obsahu školení, a pokud absolventi při prezentaci onoho školení dávali pozor a alespoň ty důležité a podstatné informace si zapamatovali, pak lze říci, že školení má smysl a je pro hasiče i společnost přínosem.

5.2 Analýza odborných znalostí členů jednotek požární ochrany obcí s časovým odstupem od jejich školení

To, že kraj nechává proškolovat JPO obcí na danou problematiku, je jistě velmi záslužná a chvályhodná činnost. Ovšem je to jenom jedna strana mince. Tu druhou stranu mince tvoří otázka, zda a v jaké míře si po školení absolventi uchovávají získané informace a poznatky.

Proto, abych mohl provést analýzu odborných znalostí dobrovolných hasičů z problematiky ochrany obyvatel a civilní ochrany, bylo zapotřebí vymyslet a vytvořit dotazník, na které by proškolení členové JPO obcí měli znát odpovědi. Jako základ dotazníku jsem použil několik testových otázek, které již jednou tito absolventi školení absolvovali. Bylo by neobjektivní zkoušet znalosti něčeho, co se na školení neprobíralo. Tyto otázky jsem ještě doplnil svými otázkami, které by dle mého uvážení měli hasiči umět správně zodpovědět. Témata otázek se samozřejmě obsahem týkala problematiky ochrany obyvatel. Cílem této analýzy bylo zjištění, zda JPO obcí, které již byly proškoleny, mají větší znalosti z problematiky ochrany obyvatel než JPO obcí, které proškoleny nebyly. Cílovou skupinou dotazníku tedy byly proškolené JPO obcí, neproškolené JPO obcí a také členové HZS.

Zhotovený dotazník, který se skládal ze sedmnácti znalostních otázek, jsem umístil na internetu a odkaz na tento test jsem rozeslal sborům dobrovolných hasičů obcí. Emailové adresy těchto sborů nebylo složité sehnat, protože většina sborů funguje také jako organizace, s vlastními internetovými stránkami. Spolu s odkazem jsem všem příjemcům (SDH obcí) také zaslal průvodní dopis, kde jsem jim vysvětlil, co po nich žádám a jaký smysl tento můj průzkum má. Byl jsem velmi potěšen odezvou, kterou mi opětovali příjemci mé žádosti. Zhruba osmdesát procent všech oslovených jednotek mi obratem zaslali vyjádření, že se průzkumu zúčastní a rádi podpoří dobrou věc. Kromě sborů dobrovolných hasičů, jsem dotazník poslal k vyplnění také na krajské ředitelství Zlínského kraje a kraje Olomouckého, aby se jej zúčastnili i profesionální hasiči. Moje prosba o jejich zapojení se do znalostního testu byla taktéž vyslyšena a navíc i reprodukována na různá oddělení HZS v rámci Zlínského a Olomouckého kraje.

5.2.1 Porovnání odbornosti proškolených členů jednotek požární ochrany obcí s členy jednotek požární ochrany obcí, které proškoleny nebyly

Do průzkumu se zapojilo 70 proškolených respondentů, kteří byli z řad dobrovolných hasičů obcí a 53 respondentů z řad dobrovolných hasičů, kteří proškoleny nebyli. Pro interpretaci jejich vědomostí a přehlednost porovnání jejich výsledků, jsem použil tabulkové a grafické vyjádření. Zeleně vybarvené tabulky značí bezchybnost, červené naopak značí otázku s větším výskytem chybných odpovědí. Pakliže jsou tabulky vybarveny šedě, značí to značnou nevědomost správné odpovědi na danou otázku.

Tab. 3. Procentuální úspěšnost testu proškolených členů JPO ze Zlínského kraje

číslo otázky	JSDHO proškoleny, ZLN	
	správně	špatně
otázka č. 1	85,7	14,3
otázka č. 2	94,3	5,7
otázka č. 3	95,7	4,3
otázka č. 4	88,6	11,4
otázka č. 5	60,0	40,0
otázka č. 6	85,7	14,3
otázka č. 7	97,1	2,9
otázka č. 8	94,3	5,7
otázka č. 9	100,0	0,0
otázka č. 10	95,7	4,3
otázka č. 11	62,9	37,1
otázka č. 12	88,6	11,4
otázka č. 13	95,7	4,3
otázka č. 14	100,0	0,0
otázka č. 15	100,0	0,0
otázka č. 16	65,7	34,3
otázka č. 17	100,0	0,0

V tabulce č. 3 je zobrazena procentuální úspěšnost odpovědí na 17 otázek, které zodpovídali členové JPO Zlínského kraje, kteří úspěšně prošli školením pořádaným HZS Zlínského kraje. Jako mírně problémová otázka pro respondenty se jeví otázka č. 5, tedy otázka o znalosti varovného signálu „Všeobecná výstraha“.

Přesně čtyřicet procent dotázaných chybně uvedlo, že tento signál se vyznačuje přerušovaným tónem sirény po dobu jedné minuty, ačkoliv správnou odpovědí je kolísavý tón sirény po dobu 140 vteřin.

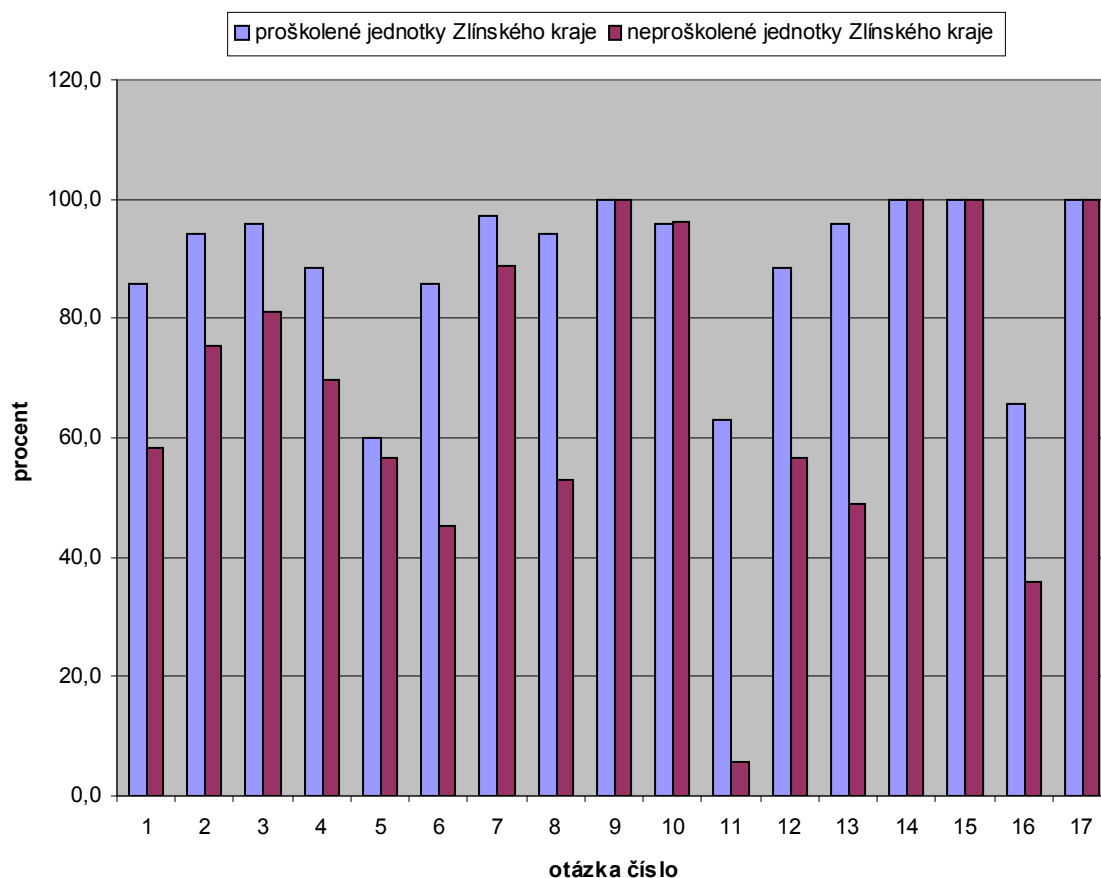
Tab. 4. Procentuální úspěšnost testu neproškolených členů JPO ze Zlínského kraje

číslo otázky	JSDHO neproškoleny	
	správně	špatně
otázka č. 1	58,5	41,5
otázka č. 2	75,5	24,5
otázka č. 3	81,1	18,9
otázka č. 4	69,8	30,2
otázka č. 5	56,6	43,4
otázka č. 6	45,3	54,7
otázka č. 7	88,7	11,3
otázka č. 8	52,8	47,2
otázka č. 9	100,0	0,0
otázka č. 10	96,2	3,8
otázka č. 11	5,7	94,3
otázka č. 12	56,6	43,4
otázka č. 13	49,1	50,9
otázka č. 14	100,0	0,0
otázka č. 15	100,0	0,0
otázka č. 16	35,8	64,2
otázka č. 17	100,0	0,0

V tabulce č. 4 je zobrazena procentuální úspěšnost odpovědí na 17 otázek, které zodpovídali členové JPO Zlínského kraje, kteří nebyli proškoleni HZS Zlínského kraje. Jako mírně problémové otázky pro respondenty se jeví otázky č. 1, 5, 6, 8, 12, a 13. Naprostá neznalost dané problematiky se projevila v otázkách č. 11 a 16.

Zatímco otázka č. 16 se týká znalostí čísel zákonů, které jsou pro HZS ČR stěžejní a z mého pohledu tedy tato otázka není až tak moc pro dobrovolné hasiče důležitá, otázka č. 11 dopadla v hodnocení mnohem hůře, ačkoliv je pro hasiče mnohem významnější. Otázka zní: „Když zazní varovný tón sirény:“ a správnou možností je okamžité ukrytí, utěsnění dveří a oken a zapnutí rádia či televize. Při této otázce naprostá většina dotázaných z řad neproškolených jedinců uváděla možnost zjištění, co se stalo a až poté přesun do bezpečí. Pro mnohé by se tato odpověď zdála být správnou volbou, ale pravdou je, že prvořadé by mělo být postarání se o uchránění sama sebe. To, že neproškolení dobrovolníci uváděli, že by se prvně pokusili zjistit, co se stalo, není tím, že by byli odvážní, ale je to tím, že si neuvědomují, co všechno by se jim mohlo stát. Jak jinak si vysvětlit fakt, že jiní dobrovolní hasiči, kteří prošli školením, na tuto otázku odpovídali jinak. Je to tím, že si z onoho školení odnesli důležité poznatky. Níže je grafické zobrazení úspěšnosti odpovědí těchto dvou skupin dobrovolných hasičů obcí.

procentuální úspěšnost odpovědí

Obr. 10. Procentuální úspěšnost odpovědí proškolených a neproškolených JPO V v grafickém vyjádření

Ačkoliv od školení, které absolvovali členové JPO obcí, uplynulo více jak 8 měsíců, jejich vědomosti jsou prokazatelně na větší úrovni než vědomosti těch, jež proškoleni nebyli. A právě toto je důkaz toho, že školení členů JPO obcí má do budoucna smysl.

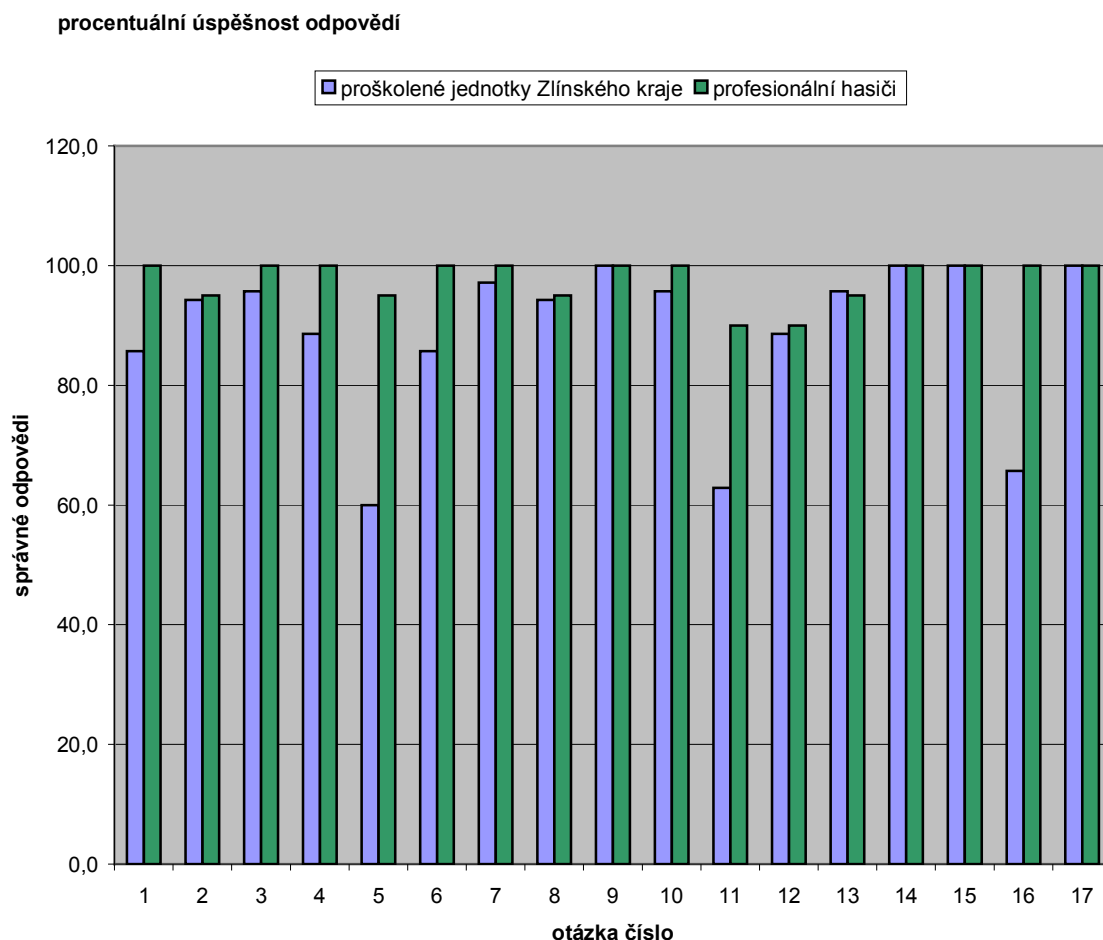
5.2.2 Porovnání odbornosti proškolených členů jednotek požární ochrany obcí s členy HZS ČR na profesionální úrovni

Jak si vedli členové JPO obcí, kteří byli proškoleni na téma ochrana obyvatel a civilní ochrana je patrné z kapitoly 5.2.1. Jejich výsledky nebyly vůbec špatné a v porovnání s neproškolenými jedinci si vedli evidentně lépe. Nicméně pro zajímavost jsem jejich výsledky také porovnal s výsledky profesionálních hasičů. Mého průzkumu se jich zúčastnilo 20. Od těch se samozřejmě čeká lepší orientace v dané problematice a s tím spojené lepší výsledky. Právě jejich výsledky jsou zobrazeny v tabulce č. 3.

Tab. 5. Procentuální úspěšnost testu členů HZS ČR

číslo otázky	HZS ČR	
	správně	špatně
otázka č. 1	100,0	0,0
otázka č. 2	95,0	5,0
otázka č. 3	100,0	0,0
otázka č. 4	100,0	0,0
otázka č. 5	95,0	5,0
otázka č. 6	100,0	0,0
otázka č. 7	100,0	0,0
otázka č. 8	95,0	5,0
otázka č. 9	100,0	0,0
otázka č. 10	100,0	0,0
otázka č. 11	90,0	10,0
otázka č. 12	90,0	10,0
otázka č. 13	95,0	5,0
otázka č. 14	100,0	0,0
otázka č. 15	100,0	0,0
otázka č. 16	100,0	0,0
otázka č. 17	100,0	0,0

Profesionální hasiči prokázali, že svoji práci znají tak, jak se od nich očekává. Úspěšnost 90 procent a vyšší jen potvrzuje jejich profesionální roli v hasičském oboru. Pro grafické srovnání procentuální úspěšnosti odpovědí slouží graf č. 2.

Obr. 11. Procentuální úspěšnost odpovědí proškolených JPO a členů HZS v grafickém vyjádření

5.2.3 Porovnání odbornosti proškolených členů jednotek požární ochrany obcí mezi Zlínským a Olomouckým krajem

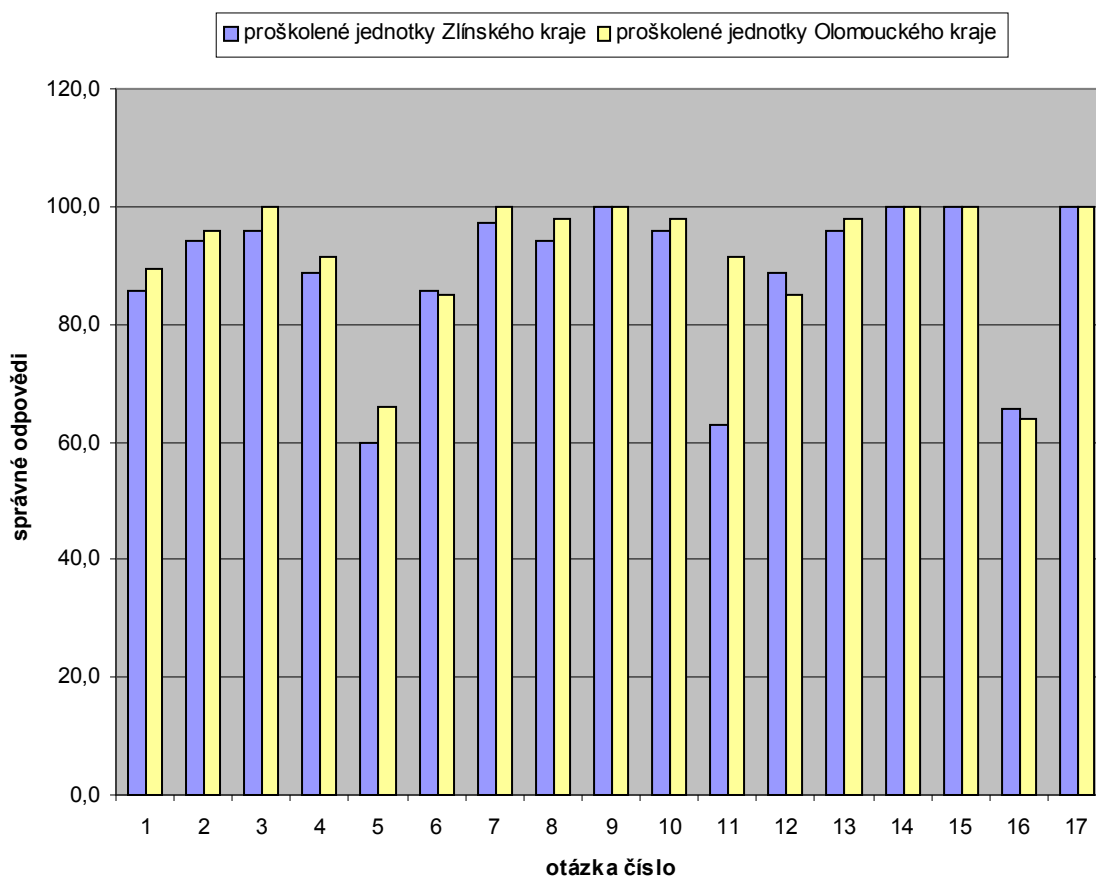
Pro své další hodnocení teoretické odbornosti v oblasti ochrany obyvatel a civilní ochrany jsem vybral dvě skupiny dobrovolných hasičů, jež už absolvovali školení. Jednu skupinu tvoří členové JPO obcí Zlínského kraje, druhou skupinu tvoří hasiči na stejné úrovni Olomouckého kraje. Tyto dvě skupiny jsem si vybral z toho důvodu, aby bylo možné trochu porovnat, v jakém kraji jsou dobrovolní hasiči obcí teoreticky lépe vybaveni. Už v úvodu práce jsem se zmínil o tom, že forma a styl výuky, si každý kraj zvolil dle svého. Témata byla jasně daná, ale způsob jakým se informace přenesou pro absolventy školení, byl různý kraj od kraje.

Na základě tohoto porovnání, můžeme spekulovat, zda rozdíly mezi znalostmi dobrovolných hasičů obcí jsou způsobeny intelektem absolventů, nebo zda jsou způsobeny vhodnější formou a stylem školení. Odpověď na tuto otázku z jednoho testu nezjistím, ale pro statistiku výsledek tohoto testu jistě použít lze. Níže je tedy tabulka zobrazující, jak si dobrovolní hasiči obcí z Olomouckého kraje vedli v průzkumu a pod ní je porovnání procentuální úspěšnosti mezi jednotlivými kraji.

Tab. 6. Procentuální úspěšnost testu absolventů z Olomouckého kraje

číslo otázky	JSDHO proškoleny, OLO	
	správně	špatně
otázka č. 1	89,4	10,6
otázka č. 2	95,7	4,3
otázka č. 3	100,0	0,0
otázka č. 4	91,5	8,5
otázka č. 5	66,0	34,0
otázka č. 6	85,1	14,9
otázka č. 7	100,0	0,0
otázka č. 8	97,9	2,1
otázka č. 9	100,0	0,0
otázka č. 10	97,9	2,1
otázka č. 11	91,5	8,5
otázka č. 12	85,1	14,9
otázka č. 13	97,9	2,1
otázka č. 14	100,0	0,0
otázka č. 15	100,0	0,0
otázka č. 16	63,8	36,2
otázka č. 17	100,0	0,0

procentuální úspěšnost odpovědí

Obr. 12. Procentuální úspěšnost odpovědí proškolených JPO V kraje Zlínského a Olomouckého v grafickém vyjádření

Dle grafu lze říci, že absolventi školení z Olomouckého kraje si z těchto školení odnesli více poznatků, nebo si prostě jen toho pamatují více než jejich kolegové z kraje Zlínského. Pro porovnání všech čtyř skupin, které se průzkumu zúčastnily, je níže tabulka, udávající celkové hodnocení testu.

Tab. 7. Výsledky testu všech absolventů

pořadí	druh jednotky	celková úspěšnost testu
1	profesionální hasiči	97,6
2	proškolené JPO V Olomouckého kraje	91,9
3	proškolené JPO V Zlínského kraje	88,8
4	neproškolené JPO V Zlínského kraje	68,9

Výsledky tohoto průzkumu naznačují, že školení je pro jejich absolventy jistě přínosem, protože mají větší teoretické znalosti v oblasti ochrany obyvatel než ti, kteří ještě školení neabsolvovali. Aby byly výsledky a tím i samotný průzkum věrohodné, každý kdo průzkum prováděl, byl instruován, aby nepoužíval jiné informační zdroje, než svoji hlavu. Tímto krokem jsem se snažil zamezit případům, kdy by si dotazovaní chtěli pomoci například použitím internetového vyhledávání, nebo jinou osobou. Samozřejmě tyto výsledky nemohou být brány jako stoprocentně objektivní, protože jistotu, že dotazovaní používali pouze své vědomosti, bohužel nemám zaručenou. Na druhou stranu ale nevidím důvod, proč by dotazovaní jedinci měli snahu při tomto průzkumu porušovat daná pravidla, když tento průzkum byl zcela anonymní a výsledky nebudou použity nikde jinde než v této diplomové práci, o čemž jsem se zmínil na samotném začátku průzkumu.

5.3 Návrh školení určeného pro jednotky požární ochrany obcí

Po mém osobním absolvování školení a následném vyhodnocení jeho účinku na absolventy, jsem došel k závěru, že stávající forma školení je, co se týče obsahu a časového rozvrhu dostačující, ale způsobů školení by mohlo být více. Byl jsem tedy požádán pracovníky HZS Zlínského kraje, abych navrhl ještě jiné formy školení, které by bylo možné zavést do praxe.

Svoje tři návrhy na formu školení, které by bylo možné uplatnit pro výuku školených osob, bych rozdělil na tři kategorie od méně účinných, ale zato s minimálními náklady až po více nákladné než je stávající školení, ale zato je tam předpoklad, že absolventi školení budou mít větší přehled o dané problematice. Formy školení by byly online kurzy, stávající školení s online kurzem a interaktivní školení.

- První forma školení, je formou online kurzů. Jeho podstata spočívá v tom, že členové JPO obcí by toto školení absolvovali na PC s přístupem na internet, kde by se jim spustila prezentace témat, které je třeba proškolit a na konci prezentace by byl spuštěn test. Celý časový průběh testu by měl omezený časový rámeček, aby se zabránilo vyhledávání správných odpovědí na internetu, nebo v literatuře. Výhodou této formy školení, je především personální a časová nenáročnost a s tím i úspora nákladů. Nebylo by třeba školitelů, absolventi by měli volný výběr dne a doby, kdy školení absolvují a na konci vyhodnocení testu by si mohli vytisknout z PC jakýsi certifikát o úspěšném dokončení školení.

Nevýhodou tohoto školení je fakt, že pokud by absolvent nerozuměl probíranému tématu, nebo otázce v testu, neměl by možnost zeptat se na onen problém. Další nevýhodou je to, že dle mého názoru by spoustu věcí, které by se v online kurzu naučili, v brzké době by mohli zase zapomenout, protože mluvené slovo se pamatuje lépe než text, který si každý sám přečte. Nicméně tuto formu školení bych vůbec neodsuzoval k jeho zániku, protože je možné jej použít alespoň pro JPO, které se nebudou moci z různých důvodů jiného školení zúčastnit.

- Druhá forma školení, je forma stávajícího školení spojená s online kurzy. Tímto mám na mysli, že každý, kdo se bude účastnit školení, bude muset před tímto školením absolvovat také online kurz. V online kurzu, by byly okruhy témat, které je třeba na školení zmínit, avšak témata jsou buď nostalgicky známá, nebo méně důležitá, než ostatní témata. Tím, že absolventi budou mít část bloku školení absolvována, umožní to probrat jiná témata v delším časovém úseku a tím i podrobnější proškolení. Výhodou této formy, je fakt, že na témata, která jsou pro absolventy školení opravdu důležitá, bude mít školitel mnohem více času, což by se mělo promítnout do kvality školení. Nevýhoda je taková, že je kladen požadavek na účastníky školení, aby ještě před samotným školením absolvovali online kurz, což logicky může někomu vadit, nebo na online kurz nemusí mít jednoduše čas.
- Třetí forma školení, je časově náročnější a tím bohužel i nákladově, ale efekt školení by měl být větší než u předchozích dvou. Tato forma je formou interaktivního školení. Stávající školení, které jsem absolvoval, bylo školení, kde daný školitel přednášel a absolventi školení pouze poslouchali. Tuto formu bych změnil na takové školení, kde by samotní absolventi vstupovali do dané problematiky a ptali se na nejasné věci za pochodu.

Školitel by také sám od sebe vyzýval účastníky, aby k danému tématu něco řekli, respektive aby se zapojovali do probírané problematiky. Tato forma by ale nejspíše měla časově delší rozsah než stávající forma školení, což lze brát jako negativní stránku věci. Pozitivní by ovšem byl (jak doufám) účinek tohoto školení na absolventy.

Každá ze tří mnou navrhovaných forem školení, má svoje klady i zápory a jejich aplikovatelnost je víceméně podmíněna rozpočtem vyčleněným na školení. Pokud bude rozpočet vysoký, nejlepší metodou by byla forma číslo tři. Můj osobní názor ohledně toho, jakou formu vybrat, by byl ten, že bych zvolil formu číslo dvě pro jednotky, které je třeba proškolit, neboli pro jednotky vyčleněné dle kritérií uvedených v kapitole III. Pro jednotky, které se školení nebudou moci zúčastnit z důvodu nedostatku financí, je určitě vhodné použít formu číslo jedna. Je totiž určitě přínosnější, aby se JPO obcí proškolily alespoň minimálně, než vůbec.

ZÁVĚR

Když už obec má svoji jednotku SDH obce, musí tato jednotka ze zákona být schopna plnit základní úkoly v oblasti ochrany obyvatelstva. K plnění speciálních úkolů na úseku ochrany obyvatelstva v obci vyvolaných specifickými riziky (povodňový plán, havarijní plán) i mimo území svého zřizovatele jsou v poplachovém plánu kraje předurčené jednotky SDH obcí zejména kategorie JPO V. Každá tato předurčená jednotka SDH obce musí být schopna plnit i základní úkoly dané všem JPO. Zkušenosti z řešení mimořádných událostí, a to zejména při povodních, ukázaly potřebu mít připravené organizované skupiny osob, které by plnily specifické úkoly v oblasti civilní ochrany. K organizovaným, ale zatím ne zcela připraveným skupinám v uvedené oblasti, patří jednotky SDH obcí. Obce se podílejí na výběru a připravenosti osob předurčených pro poskytnutí osobní a věcné pomoci při plnění úkolů na úseku ochrany obyvatelstva.

V současnosti již nelze počítat s rozsáhlým nasazením AČR k plnění úkolů ochrany obyvatelstva. Nyní se lze spoléhat především na dobrovolnou, popř. nařízenou pomoc. Občané provádějící určité činnosti za účelem ochrany obyvatelstva by měli mít možnost obracet se na připravené odborníky v této oblasti, kterými by měli být právě vyškolení členové jednotek SDH obcí. Mám tím na mysli například pomoc se stavěním protipovodňových hrází, používáním vysoušečů, odstraňováním následků mimořádné události, a s tím spojené provizorní řešení těchto následků (stržená střecha, výpadky elektřiny nebo dodávek vody). Výše zmínění členové proškolených jednotek jsou nyní schopni nejen provádět základní činnosti v oblasti ochrany obyvatelstva, ale také poskytovat potřebné informace jak občanům postiženým mimořádnou událostí, tak osobám, které chtějí nějak pomoci dobrovolně.

Zatímco počet zásahů jednotek HZS ČR je za posledních deset let na zhruba stejné úrovni, zásahovost dobrovolných jednotek má výrazně vzestupnou tendenci. Dobrovolní hasiči vyjíždějí k zásahům nyní bezmála třikrát častěji než v době před deseti lety. Je velká škoda, že v rámci Zlínského kraje se zatím nepodařilo proškolit více těchto jednotek. Úplně nejlepší řešení by bylo, kdyby byly proškoleny všechny JPO obcí. Nezbývá než doufat, že v budoucnu se bude počet jednotek, které nechává kraj proškolovat na plnění specifických úkolů ochrany obyvatelstva a civilní ochrany navyšovat.

Dle mého názoru by to neměl být problém, použije-li se jako forma školení online kurz pro ty, které se nebudou moci jiného školení zúčastnit. Potom by nemuselo dojít k situaci, kdy JPO obcí nejsou připraveny teoreticky ani prakticky na situace, do kterých se mohou dostat.

Ukázkovým příkladem je výňatek ze závěrečné zprávy zásahu při požáru výrobní haly v průmyslové zóně v Otrokovicích ze dne 10. září 2010. Po analýze tohoto zásahu se mezi negativní poznatky mimo jiné zařadil problém v oblasti používání prostředků individuální ochrany. Cituji zprávu: „*nedostatek jednotek SDH obcí vybavených dýchacími přístroji a problém s různorodostí dýchacích přístrojů zasahujících jednotek požární ochrany, čímž byla velmi omezena možnost nasazení dobrovolných hasičů v dýchacích přístrojích HZS Zlínského kraje. Nasadit bylo možné jen několik členů dobrovolných jednotek požární ochrany, kteří byli proškoleni k používání typů dýchacích prostředků HZS Zlínského kraje.*“ Tento poznatek jen potvrzuje mé mínění, že čím více proškolených jednotek bude, tím kvalitnější bude samotný zásah hasičských jednotek.

Cílem práce bylo především zhodnocení ochrany obyvatel ve Zlínském kraji jednotkami SDH obcí. Ochrana obyvatel zajišťována těmito jednotkami je v zásadě plněna, ale oproti Olomouckému kraji, je Zlínský kraj na mimořádné situace připraven hůře. Důvodem je počet jednotek SDH obcí, které jsou proškoleny. V Olomouckém kraji je proškoleny mnohem více jednotek SDH obcí a tím je připravenost kraje na mimořádné události na vyšší úrovni.

ZÁVĚR V ANGLIČTINĚ

When the village has its own unit of SDH community, this unit must be legally able to perform basic tasks in the protection a population. The performance of special tasks in the field of protection of the population in the village caused by specific risks (flood plan, emergency plan) as well as outside its founder's alarm plans are in the region earmarked units of SDH in villages particular categories JPO V. Each of these predetermined unit of SDH village must be able to perform the basic tasks that all of the JPO. Experience of emergency response, especially during floods, has shown the need to come prepared with an organized group of persons who could perform specific tasks in the field of civil protection. The organized, but still not quite ready groups in the area include units of SDH villages. Villages participating in the selection and preparedness of those earmarked for the provision of personal and material assistance for the tasks in the field of population protection.

At present, can not be count on the extensive deployment of ACR for the tasks of protecting the population. Now you can depend primarily on voluntary or order help. The citizens carrying out certain activities to protect the population should be able to refer to the prepared experts in the field, which should be the training of members of the villages units of SDH. I mean such assistance by building levees, use dehumidifiers, the consequences of incidents and associated consequences of these workarounds (demolished roof, power outages and water supply). The above members trained units are now not only able to perform basic activities in the protection population, but also provide useful information to citizens affected by extraordinary events and people that want to help in any way voluntarily.

While the number of the units of the Fire Rescue for the last ten years, at roughly the same level, the participation in the action volunteer units have significantly upward trend. Volunteer firefighters depart to an operation is now almost three times more than the time a decade ago. It is a pity that the Zlín Region has not yet been able to train more of these units. The very best solution would be if all were trained JPO villages. We can only hope that in future the number of units, which allows county train the specific tasks of protection of civilian populations and to increase protection.

In my opinion, this would not be a problem if used as a form of online training course for those who can not attend another training. Then it might not be a situation where JPO villages are not prepared theoretically nor practically to situations in which they can participate.

A prime example is an excerpt from the final reports of intervention by a fire in a factory building in the industrial zone in Otrokovice of 10 September 2010. After analyzing the action between the negative findings, inter alia, included the issue of the use of individual protection. I quoting the report: *„lack of villages SDH units equipped with breathing apparatus and a problem with a variety of respirators intervening fire brigade units, which was very limited deployment of volunteer firemen in breathing apparatus HZS Zlín region. Fit to be only a few members of voluntary fire brigades, who were trained to use the types of respiratory equipment HZS Zlín region.“* This fact only confirms my opinion that more troops will be trained, the better the actual intervention of fire brigades.

The aim was to evaluate the protection of the population in the Zlín region units PO in the village. The protection provided by these units, people are basically satisfied, but compared to the Olomouc Region, Zlín Region is emergency ready to worse. The reason is the number of units PO in the village, who are trained. The Olomouc Region has trained more units PO of the village and the region's preparedness for emergencies at a higher level.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] Hasičský záchranný sbor ČR [online]. 2010 [cit. 2011-05-04]. Základní poslání Hasičského záchranného sboru ČR. Dostupné z WWW: <<http://www.hzscr.cz/clanek/zakladni-poslani-hasicskeho-zachranneho-sboru-cr.aspx>>.
- [2] Hasičský záchranný sbor ČR [online]. 2010 [cit. 2011-05-12]. Organizační struktura Hasičského záchranného sboru ČR. Dostupné z WWW: <<http://www.hzscr.cz/ViewFile.aspx?docid=21181891>>.
- [3] Wikipedie [online]. 2011 [cit. 2011-05-07]. Zákon. Dostupné z WWW: <[http://cs.wikipedia.org/wiki/Zákon_\(právo\)](http://cs.wikipedia.org/wiki/Zákon_(právo))>.
- [4] Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně.
- [5] Zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky.
- [6] Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému.
- [7] Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení.
- [8] Zákon č. 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými přípravky.
- [9] Hasičský záchranný sbor ČR [online]. 2010 [cit. 2011-03-18]. Právní předpisy Hasičského záchranného sboru. Dostupné z WWW: <<http://www.hzscr.cz/clanek/pravni-predpisy-hasicskeho-zachranneho-sboru.aspx>>.
- [10] Hasičský záchranný sbor ČR [online]. 2010 [cit. 2011-05-04]. Jednotky PO. Dostupné z WWW: <<http://www.hzscr.cz/clanek/jednotky-po-218325.aspx>>.
- [11] Institut ochrany obyvatelstva [online]. 2010 [cit. 2011-04-24]. Stručná historie CO v našich podmínkách. Dostupné z WWW: <http://www.ioolb.cz/ioo_historie.php>.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

AČR	Armáda České republiky
BRM	Bezpečnostní rada města
ČČK	Český červený kříž
HZS	Hasičský záchranný sbor
IZS	Integrovaný záchranný systém
JPO	Jednotka požární ochrany
JSDHO	Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce
KOPIS	Krajské operační a informační středisko
KŠ	Krizový štáb
PO	Požární ochrana
SDH	Sbor dobrovolných hasičů
ZZS	Zdravotnická záchranná služba

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obr. 1. Organizační schéma HZS ČR [2].....</i>	12
<i>Obr. 2. Přehled provozovatelů nakládajících s nebezpečnými chemickými látkami [7].....</i>	38
<i>Obr. 3. Mapa povodí Moravy ve Zlínském kraji – severní část.....</i>	43
<i>Obr. 4. Mapa povodí Moravy ve Zlínském kraji – jižní část</i>	44
<i>Obr. 5. Mapa povodí Bečvy ve Zlínském kraji.....</i>	45
<i>Obr. 6. Mapa povodí Dřevnice ve Zlínském kraji.....</i>	46
<i>Obr. 7. Mapa povodí Vlárky ve Zlínském kraji</i>	46
<i>Obr. 8. Mapa povodí Olšavy a Štávnice ve Zlínském kraji</i>	47
<i>Obr. 9. Značení stanovišť při výcviku JPO.....</i>	63
<i>Obr. 10. Procentuální úspěšnost odpovědí proškolených a neproškolených JPO V v grafickém vyjádření.....</i>	70
<i>Obr. 11. Procentuální úspěšnost odpovědí proškolených JPO a členů HZS v grafickém vyjádření</i>	72
<i>Obr. 12. Procentuální úspěšnost odpovědí proškolených JPO V kraje Zlínského a Olomouckého v grafickém vyjádření.....</i>	74

SEZNAM TABULEK

<i>Tab. 1. Základní početní stav členů JPO.....</i>	21
<i>Tab. 2. Minimální vybavení požární technikou a věcnými prostředky PO.....</i>	22
<i>Tab. 3. Procentuální úspěšnost testu proškolených členů JPO ze Zlínského kraje</i>	67
<i>Tab. 4. Procentuální úspěšnost testu neproškolených členů JPO ze Zlínského kraje.....</i>	68
<i>Tab. 5. Procentuální úspěšnost testu členů HZS ČR.....</i>	71
<i>Tab. 6. Procentuální úspěšnost testu absolventů z Olomouckého kraje</i>	73
<i>Tab. 7. Výsledky testu všech absolventů</i>	74

SEZNAM PŘÍLOH

P I Dotazník

PŘÍLOHA PI: DOTAZNÍK

Test k ověření znalostí členů jednotek PO obcí „Ochrana obyvatelstva a civilní ochrana“

- 1. Označte stupně povodňové aktivity seřazené od nejnižšího k nejvyššímu stupni**
 - a. Stav ohrožení, stav bdělosti, stav pohotovosti.
 - b. Stav bdělosti, stav pohotovosti, stav ohrožení.
 - c. Stav pohotovosti, stav bdělosti, stav ohrožení.
 - d. Nevím.

- 2. Vlastníci pozemků, na nichž se nachází koryta vodních toků, jsou povinni**
 - a. Udržovat břehy koryta vodního toku ve stavu potřebném k zajištění neškodného odtoku vody.
 - b. Mít odbornou způsobilost k udržování břehu koryta a k odstraňování překážek ve vodním toku.
 - c. 1x ročně hlásit obecnímu úřadu stav koryta vodního toku.
 - d. Nevím.

- 3. Zvláštní povodeň je způsobena**
 - a. Táním sněhu.
 - b. Dešťovými srážkami.
 - c. Havárií vodního díla.
 - d. Nevím.

4. Hlídková služba při povodních

- a. Sleduje vývoj povodňové situace a shromažďuje údaje ke koordinaci povodňových opatření.
- b. Vyhláší stupeň povodňové aktivity.
- c. Sleduje vývoj povodňové situace a v případě nutnosti vyhláší stupeň povodňové aktivity.
- d. Nevím.

5. Varovný signál „Všeobecná výstraha“ je

- a. Nepřerušovaný tón sirény po dobu 140 vteřin.
- b. Kolísavý tón sirény po dobu 140 vteřin.
- c. Přerušovaný tón sirény po dobu 1 minuty.
- d. Nevím.

6. Při haváriích s únikem všech nebezpečných látek je prvořadou zásadou

- a. Okamžitě vyhledat výdejnu ochranných masek.
- b. Zjistit co se stalo a na místě vyčkat příjezdu záchranářů.
- c. Nepřibližovat se k místu havárie a vyhledat úkryt.
- d. Nevím.

7. Evakuace se přednostně plánuje kromě jiných

- a. Pro zahraniční hotelové hosty.
- b. Pro děti do 15 let.
- c. Pro členy humanitárních organizací.
- d. Nevím.

- 8. Jak si v případě úniku nebezpečné látky chránit dýchací cesty a oči**
- Brýlemi proti slunci s vysokým UV filtrem a přiložením ruky.
 - Lyžařskými brýlemi a navlhčeným ručníkem či kapesníkem.
 - Šátkem přes obličej.
 - Nevím.
- 9. Pod pojmem „ochrana obyvatelstva“ rozumíme**
- Ochranu proti leteckým útokům.
 - Plnění úkolů civilní ochrany, a to pouze varování a evakuace obyvatelstva.
 - Plnění úkolů civilní ochrany, zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku.
 - Nevím.
- 10. Tísňovou informací se obyvatelstvu sdělují**
- Údaje o bezprostředním nebezpečí vzniku nebo již nastalé mimořádné události a údaje o opatřeních k ochraně obyvatelstva.
 - Informace od osoby, která se kvůli mimořádné události ocitla v tísni.
 - Údaje o počtu zraněných osob při mimořádné události.
 - Nevím.
- 11. Když zazní varovný tón sirény**
- Okamžitě se ukryjeme, utěsníme dveře a okna, zapneme rádio nebo televizi.
 - Pokusíme se zjistit co se stalo, přesuneme se domů, zapneme rádio.
 - Zatelefonujeme na obecní úřad a řídíme se jeho pokyny.
 - Nevím.

12. Pod pojmem „záchranné práce“ rozumíme

- a. Poskytnutí první pomoci.
- b. Činnosti k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí.
- c. Činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí.
- d. Nevím.

13. Krizovou situací je

- a. Mimořádná událost, při níž je vyhlášen stav nebezpečí nebo nouzový stav nebo stav ohrožení státu.
- b. Mimořádná událost, při níž zazní varovný signál „Všeobecná výstraha“.
- c. Jakákoliv mimořádná událost většího rozsahu.
- d. Nevím.

14. Základními složkami integrovaného záchranného systému jsou

- a. Armáda spásy, Horská služba, Česká pošta.
- b. Zdravotnická záchranná služba, Armáda spásy, oblastní Charita.
- c. Policie ČR, Zdravotnická záchranná služba, Hasičský záchranný sbor ČR, jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany.
- d. Nevím.

15. Co znamená zkratka IZS

- a. Informační zdroje společnosti.
- b. Integrovaný záchranný systém.
- c. Imobilita zraněných spoluobčanů.
- d. Nevím.

16. Jaké zákony jsou stěžejní pro HZS ČR

- a. Zákony 238/2000, 239/2000, 240/2000.
- b. Zákony 100/2010, 100/2009, 100/2008.
- c. Zákony 100/2001, 101/2001, 102/2001.
- d. Nevím.

17. Co znamená pojem evakuace

- a. Útěk do míst, kde je pocit bezpečí.
- b. Vyklizení stanovených oblastí v prostoru katastrofy nebo válečné činnosti.
- c. Stav, kdy povodeň dosáhla 3. stupně.
- d. Nevím.

18. Vaše zařazení k jednotce HZS je

- a. Člen jednotky sboru dobrovolných hasičů.
- b. Člen HZS ČR (na profesionální úrovni).

19. Víte, že HZS vašeho kraje pořádá pro velitele jednotek SDH obcí školení k zabezpečení plnění specifických úkolů ochrany obyvatelstva a civilní ochrany?

- a. Ano.
- b. Ne.

20. Patříte mezi člena jednotky, jejíž velitel, nebo Vy sám se zúčastnil školení k zabezpečení plnění specifických úkolů ochrany obyvatelstva a civilní ochrany?

- a. Ano.
- b. Ne.